

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Edi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA

Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101

Web: www.ccdab.ro,E-mail: ccdab@yahoo.com**Director:****Prof. Deák – Székely Szilárd Levente****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Comaniciu Cristina, prof. Jude Laurențiu, prof. Nandrea Maria, ing. ec. Onișoru Viorica**Colaboratori:** insp. gen. prof. Dărămuș Eugenia Marcela

lector univ. dr. Scheau Ioan

Tehnoredactare: aj. analist programator Popa Ioan**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Prima ediție a Concursului de Șah „Hosszú Elemér” organizat la Colegiul „Bethlen Gábor” din Aiud - Prof. Deák-Székely Szilárd Levente	2
Anul 2016, Anul Constantin Brâncuși – Prof. Cetean Daniela Valeria	4
Obiceiuri și tradiții românești prin activități extracurriculare – Prof. înv. preșc. Roman Lorena Luciana	7
Relația Școală- Familie- Comunitate în contextul schimbărilor legislative - Prof. psih. Croitoru Felicia Melania	9
Dezvoltarea patriotismului elevilor prin valorificarea elementelor de istorie locală - Prof. înv. primar Oneț Ana-Maria	13
„Să nu ne răzbunați”– Prof. Căpâlna Daniela	15
Ideea de patrie la românii ardeleni - Prof. Avram Marcela	18
Educația ecologică a elevilor - „Circulația substanțelor chimice prin biosferă”– Prof. Ștefan Diana Maria	22
Crearea unui mediu de învățare plăcut - probleme și posibile soluții - Prof. Muscalagiu Arabela	25
Cei șapte ani de acasă - oglinda educației copiilor - Prof. În. Primar Maier Ana-Maria și Dănilă Mariana	29
Modalități de promovare și păstrare a obiceiurilor și a tradițiilor locale, precum și a respectului față de valorile umane, materiale și spirituale, în activitățile extracurriculare - Prof. Nicodin Aurelia, Prof. Handrea Mihaela	30
Părinți și dascăli deopotrivă - Prof. În. Primar Bogdan Eugenia, Prof. În. Primar Prihoi Ana-Lucreția	32
Colaborarea familie – școală pentru asigurarea reușitei școlare - Prof. înv. primar Irimie Nicoleta	34
Poveștile și basmele terapeutice în activitățile instructiv-educative din grădiniță - Prof. În. Preșc. Balea Livia-Valentina	37

PRIMA EDIȚIE A CONCURSULUI DE ȘAH „HOSSZÚ ELEMÉR” ORGANIZAT LA COLEGIUL „BETHLEN GÁBOR” DIN AIUD

Prof. Deák-Székely Szilárd Levente, director CCD Alba

Colegiul Național „Bethlen Gábor” din Aiud a fost sâmbătă, 23 ianuarie 2016 gazda primei ediții a Cupei „Hosszú Elemér” la șah. Turneul a fost organizat în memoria profesorului Hosszú Elemér de către Asociația Sportivă BGK Aiud, cu sprijinul catedrei de educație fizică și sport din cadrul Colegiului „Bethlen Gábor”, dar și al profesorului Deák-Székely Szilárd Levente, directorul Casei Corpului Didactic Alba și președintele Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România filiala Alba.

Prezenți la competiție, soția regretatului maestru aiudean și alți șahiști din județ au evocat personalitatea maestrului Hosszú Elemér, fost campion național la șah prin corespondență, multiplu campion județean, finalist al campionatului național și unul dintre cei mai buni antrenori de șah din județul Alba din toate timpurile. La festivitatea de deschidere a acestui eveniment au luat cuvântul: Hosszú Hajnal văduva maestrului aiudean, Marius Ceteraș fost campion național de junior la șah, deținător al titlului de maestru FIDE, actualmente antrenor de șah la copii și juniori, Deák-Székely Szilárd Levente inițiatorul concursului de șah, director CCD Alba, președintele UCDMR filiala Alba și profesorul de educație fizică Kerekes Ferenc de la Colegiul Național „Bethlen Gábor” din Aiud, organizatorul concursului.

Concursul s-a bucurat de participarea elevilor din Colegiul Național „Bethlen Gábor” din Aiud, dar și a unor foști elevi ai colegiului aiudean, pasionați de șah.

Rezultatele finale pe categorii:

Seniori:

1. Mihály Szabolcs
2. Deák-Székely Szilárd Levente
- Kerekes Csaba

Juniori:

1. Kónya Előd
2. Kolumbán Pál
- Pinkóczi József

Băieți:

1. Kerekes Ákos
2. Székely Róbert
- Zudor Mátyás

Fete:

1. Bárdi Lujza
2. Virág Thekla Mária
- Moga Petra

Arbitrajul a fost realizat de către candidatul de maestru Bárdi Tibor, fost elev al regretatului maestru Hosszú Elemér, cu sprijinul profesorilor de educație fizică și sport ai colegiului Kerekes Ferenc și Tályai Irina Stefania.

Participanții la concurs au primit diplome de participare iar premianții au primit diplome și cărți de șah, în special cartea maestrului Marius Ceteraș: Ghid pentru învățarea jocului de șah. Această carte este tradusă și în limba maghiară, așadar elevii au beneficiat de varianta tradusă.

Cu acest concurs dorim promovarea șahului în rândul tinerilor, dar nu excludem nici pe cei în vârstă pasionați de sportul minții.

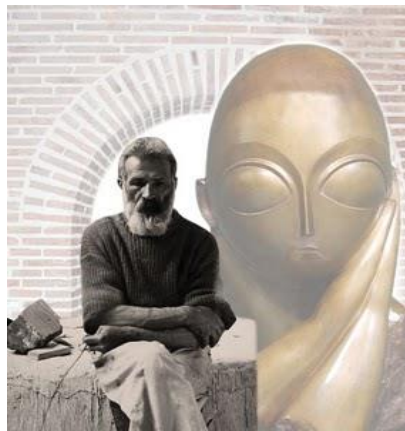
Prin Casa Corpului Didactic Alba în anul școlar 2014-2015 s-au derulat mai multe formări privind introducerea opționalului „Educație prin șah” în unitățile de învățământ. Formatorul programului a fost chiar Marius Ceteraș, membru al Federației Române de Șah; federație ce își propune promovarea șahului prin școli și în acest sens există un protocol de colaborare la nivel național încheiat între Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice și Federația Română de Șah, scopul fiind introducerea predării și învățării șahului în școli. În acest sens prin Casa Corpului Didactic Alba în anul școlar precedent s-au format 4 grupe constituite din profesori de educație fizică, 2 grupe la Alba Iulia și 2 grupe la Blaj. Profesorii formați la rândul lor au posibilitatea de a introduce în școala lor disciplina „Educație prin șah”, disciplină opțională de educație fizică.

Sperăm ca aceste inițiative și aceste demersuri să ducă la descoperirea, încurajarea și mediatizarea talentelor acestui sport minunat, care este șahul.

ANUL 2016, ANUL CONSTANTIN BRÂNCUȘI

Prof. Cetean Daniela Valeria, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

Trecând de la stereotipuri la simboluri, România este reprezentată de anumite personalități, locuri, evenimente unice în întreaga lume. Fiecare țară dispune de aceste simboluri naționale, cunoscute și promovate la nivel mondial. Unul din aceste simboluri românești este și Constantin Brâncuși. Pe 19 februarie s-au împlinit 140 de ani de la nașterea artistului român și președintele României a decretat această zi ca fiind Ziua Brâncuși, zi de sărbătoare națională.

Cel care avea să devină veritabilul fondator al sculpturii moderne a provenit dintr-o categorie defavorizată, fiind fiul unor țărani din Oltenia. Dar acest fapt nu l-a împiedicat să aspire spre superioritatea artistică, copilăria fiindu-i marcată de numeroase călătorii în scop instructiv și de anii lungi de ucenicie în diverse ateliere de meșteșuguri. Încă de la vârsta de 7 ani a început o lungă meditație asupra dualismului cerului și al pământului pe o singură linie: zborul păsării. Era entuziasmat de aducerea în același punct a două lumi diferite, lucru pe care, în cele din urmă, l-a realizat, involuntar, reușind să aducă România și Europa la un consens, prin intermediul creației sale.

De la Hobița la Paris, de la național spre universal, a fost pasul uriaș pe care Brâncuși l-a făcut trecând astfel cultura noastră în planul universalității.

Născut la Hobița în 1876, un sat din județul Gorj foarte aproape de orașul Târgu-Jiu, într-un colț de rai, cu tradiții și obiceiuri neîntinate de trecerea timpului, va purta mereu în suflet misterul casei părințești, a satului și a valorilor pe care le reprezintă. Valori cărora le va da recunoașterea mondială printr-o creație considerată unică în peisajul sculpturii universale. Nu degeaba a fost votat printre sculptorii decisivi ai secolului XX !

Brâncuși a urmat cursurile Academiei de Arte Frumoase din București. În 1904 a plecat la Paris, ca un țaran veritabil, pe jos. Aici, în anul 1908 avea să îi întâlnească pe Matisse și Modigliani, devenind în scurt timp una dintre figurile principale ale curentului modernist. Până în 1913 Brâncuși era deja cunoscut pe plan internațional, operele sale fiind incluse în colecții importante din Statele Unite și Europa. Primele sale lucrări, în stil clasic, emanând o energie puternică, stau sub semnul influenței lui Rodin. Brâncuși a lucrat un timp ca practician în atelierul lui Rodin, apoi l-a părăsit pentru a-și găsi propria identitate, spunând: „Nimic nu poate crește la umbra arborilor mari”. În această perioadă își dezvoltă propriul stil. Trei ani după sosirea la Paris sculptează „Rugăciune”- statuia unei fete îngenunchiate.

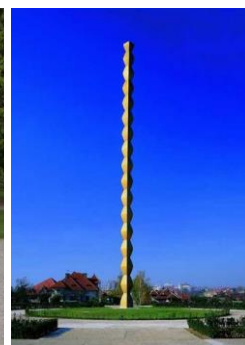
Această lucrare reprezintă prima etapă a evoluției sale spre simplificarea formelor. În același an el abordează tehnica tăierii directe a pietrei pentru sculptură „Cap de fată”, și explica: „Reală este esența lucrurilor, nu forma lor exterioară.” Operele sale se remarcă prin eleganța formei și utilizarea în mod sensibil a lemnului, combinând astfel rafinamentul avangardei pariziene cu

simplitatea artei populare românești. În memoriile sale artistul spunea că ținuta și modul său de viață au fost influențate de țara sa de origine, respectiv de: simplitatea, bunul simț, dragostea de natură, criterii după care a continuat să trăiască și în Franța.

Drumul său către capitala Franței și către cunoaștere a fost foarte lung și anevoios. Un zbor prelung dar sigur spre celebritate și spre recunoașterea internațională. Un copil de țăran avea să cucerească lumea prin ceea ce avea mai pur, mai curat și mai decent - sufletul nemuritor al țăranului român! Dacă pentru a ajunge la Paris i-a trebuit un an și jumătate, pentru a ajunge la cunoașterea supremă a artei i-a trebuit o viață în care a creat peste 410 sculpturi și circa zece lucrări de artizanat și mobilier, lucrări care se află în diferite colecții de artă de patrimoniu sau particulare. Prin creația sa, Constantin Brâncuși încearcă să reconstituie spațiul circular al marilor sanctuare dacice din Munții Orăștiei, unde, în ciuda trecerii timpului, flacăra arderii spirituale a civilizației străbunilor daci și a credinței lor încă dăinuie prin intermediul naturii, care a fost martora ritualurilor acestora, cât și a faptelor urmașilor lor.

Ansamblul monumental din Târgu Jiu, creat de Brâncuși în onoarea eroilor căzuți în Primul Război Mondial, reprezintă sentimentul cosmic manifestat prin reunirea a celor patru elemente primordiale: **aer** - *Coloana Infinitului*, care străpunge aerul prin verticalitatea sa; **foc**-flacăra care reprezintă triumful asupra morții în *Poarta Sărutului*; **pământ**- *Masa Tăcerii*, care este înfiptă în pământ; **apa**-toate aceste opere de artă sunt în apropierea râului Jiu.

Preluând elemente de limbaj din zăcămintul culturii populare, Brâncuși încarcă opera sa de forțe miraculoase. Iluminat de cultul pământului patriei și al strămoșilor săi, este fascinat de zorii nașterii omului, descoperind, în fluxul imemorial al vremii, momentele cruciale ale vieții - nașterea, iubirea, munca, creația, moartea. Sculptura este prin esența sa, ceva static, care nu se schimbă. Brâncuși însă, prin întreaga sa operă, luptă să spargă granița dintre mișcare și nemișcare, viață și neînsuflețire, România și Europa. Rezultatul acestei lupte este o manieră de sculptură abstractizată. Piatra devine imaterială. Preocuparea sa de a imprima lucrărilor un sens mai larg filozofic, adesea simbolic este strâns legată și de materialul în care lucrează, de posibilitățile pe care acesta le conține pentru a evidenția o formă sau alta. Fiindcă este știut că ceea ce se realizează în piatră nu se poate realiza în lemn. Pentru aceasta va apela din ce în ce mai intens și la bogăția formelor artei populare românești, ca la arta care întotdeauna a uimit prin perfecțiunea sa, prin știința desăvârșită a stilizării.

Brâncuși a reușit, muncind perseverent, să o înțeleagă în puritatea și esența sa. Spre aceasta a fost condus și de o intuiție pe care o numim geniu. În atelierul său din *Impasse Ronsin*, în inima Parisului, Brâncuși și-a creat o lume a lui, cu un cadru și o atmosferă românească. De la sosirea sa la Paris și până la primul război mondial, numele lui Brâncuși începe să fie larg cunoscut. La Paris a avut ocazia să cunoască "crema" artei europene a secolului XX, printre care și Picasso, Henri Rousseau, Matisse, și mulți alții. În timpul războiului însă, căutând liniștea, Brâncuși fuge din Paris. Se revoltă împotriva războiului, nu-i înțelege sensul, rațiunea de a fi. Are coșmaruri și simte nevoia să se exprime în artă, în alt fel de forme decât cele statice, armonios realizate în bronz sau piatră și de aceea preferă lemnul.

Inițial, lucrările lui Brâncuși nu sunt înțelese și nici acceptate atunci când apar în expoziții. Ele șochează și produc reacții diverse, sunt impuse însă de admiratorii fervenți și confirmate definitiv de evoluția artei moderne. Evoluția artistică și îndeosebi realizările lui Brâncuși aduc în arta Europei o personalitate nouă, puternică, originală, menită să schimbe, să revitalizeze modul de

sculptat. Această personalitate a fost greu de acceptat de unii contemporani ai săi, fiind de neînțeles spiritul său liber și gândirea care trece dincolo de materialul pe care îl pătrundea cu dalta și ciocanul, și pe care îl transforma într-o capodoperă.

Considerat de René de Solier creatorul sculpturii cinetice, Brâncuși a descoperit valoarea ontologică a mișcării, el care afirma: „*În Univers e numai mișcare*”. Mișcarea nu ține cont de timp și de spațiu, drept pentru care Brâncuși realizează o sinteză unică a anticului cu modernul, a materialității profunde și programatice cu intelectualismul cerebral și cerebralizant al viziunii sale, care se sprijină pe o continuă meditație asupra artei (materializată în *Coloana Infinitului*, în care se află încifrat *Ars longa, vita brevis...*).

Sir Herbert Read consideră că sculptura lui Brâncuși ocupă „**centrul neclintit al artei moderne**”, fiind o simbioză a naivității infantile și a înțelepciunii studiate. Formele lui nu sunt niciodată inocente, ci, întotdeauna dictate de forțe inconștiente. Tot el consideră arta lui Brâncuși ca fiind „**o creație primordială, independentă de epoca și civilizația noastră**”. El vine din folclorul românesc și din arta hindusă, contopind, fără ostentație, vechiul și noul. Brâncuși și-a propus, și a reușit, să obțină o măiestrie copleșitoare asupra ființelor naturale, pe care nu a descoperit-o încă știința apuseană, deoarece menirea demersului său este de a apăra inocența stării de conștiință primordiale. Este unul din puținii care au găsit modelul armoniei, grație căruia Brâncuși reușește să introducă esențialitatea – Ideea – într-o formă care respiră fericirea existențială a naturii organice.

Moare în ziua de 16 martie 1957, având conștiința împăcată. Tot ceea ce a făcut este important, timpul neînsemnând nimic: „*Știu că mi-a sosit clipa cea de pe urmă. Da ! Viața omului e scurtă, dacă privești înapoi. Timpul nu înseamnă nimic – este nimic. Ceea ce ai făcut este important*”, spunea el cu puțin timp înaintea decesului. Atelierul lui Brâncuși a devenit muzeu în 1962, când este inaugurat oficial de directorul său, Jean Cassou, în prezența Ministrului Culturii de atunci, cunoscutul scriitor André Malraux (de reținut că Atelierul a fost lăsat moștenire Franței, acea minunată țară de adopție, care l-a înțeles și l-a ajutat să se facă cunoscut nu doar pe sine, ci și poporul din sânul căruia s-a născut).

În opera sa, Brâncuși a oglindit felul de a gândi lumea, a țărânului român. Prin obârșia sa țărănească, și-a aflat rădăcinile adânci ale operei sale în tradițiile, miturile și funcția magică a artei populare românești. Brâncuși a relevat lumii occidentale dimensiunea sacră a realității.

Opera lui Constantin Brâncuși a fost o continuare firească a primilor sculptori din ceața istoriei care au sculptat celebrul „Gânditor de la Hamangia”. În fapt, Constantin Brâncuși nu a făcut decât să continue cu talent și har opera milenară a primilor sculptori născuți la începuturi, când zeii se întâlneau cu muritorii la o poveste pe muntele Kogaion. Originile milenare indo-europene ale ideii de frumos și dumnezeiesc s-au perpetuat în istorie atingând plenitudinea și perfecțiunea prin opera lui Constantin Brâncuși, recunoscută ca cea mai originală și originală de către marii specialiști în artă.

Și Brâncuși a fost ROMÂN, un român simplu, dar mai profund chiar decât timpul. Un român care integrează cultura română în patrimoniul mondial și-i dă astfel viață veșnică!

E interesant cum opera sculptorului din Hobița a fost un factor catalizator și de sinteză a intelectualității române din țară și diasporă. Brâncuși prin opera sa a răzbit granițele impuse de regimuri și ideologii și a legat prietenii culturale între intelectuali de stânga sau de dreapta în misiunea de a duce mai departe profeția „țărânului” din Hobița.

Constantin Brâncuși este sculptorul care ne-a readus esențele în mijlocul vieții moderne pentru a nu-l pierde pe Dumnezeu. De la Hobița la Paris, de la național spre universal, un zbor de pasăre măiastră pe care Brâncuși l-a făcut trecând astfel cultura noastră în eternitate!

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI PRIN ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE

Prof. inv. preșc. Roman Lorena Luciana, Școala Gimnazială „Avram Iancu” – Abrud

Grădinița, ca instituție educativă, continuă educația copilului începută în familie, iar actul educațional are rolul de a stimula și valorifica talentul, aptitudinile, de a susține comunicarea, de a încuraja competiția și asumarea de responsabilități în vederea dezvoltării și formării unei personalități armonioase a copiilor încă de la cea mai fragedă vârstă.

Procesul educațional din grădiniță presupune și forme de muncă didactică complementară activităților obligatorii. Acestea sunt activități desfășurate atât în interiorul grădiniței, cât și în afara acesteia și poartă denumirea de activități extracurriculare.

Prin activitățile extracurriculare desfășurate în grădinițe se urmărește completarea procesului didactic, organizarea rațională și plăcută a timpului liber. O cerință foarte importantă vizând opțiunea pentru astfel de activitate este selecționarea din timp a suportului teoretic în funcție de interesele și dorințele copiilor și ordonarea lor într-un repertoriu cu o temă centrală.

Activitățile extracurriculare organizate în grădiniță pot avea conținut cultural, artistic sau spiritual, conținut științific și tehnico-aplicativ, conținut sportiv sau pot fi simple activități de joc sau de participare la viața și activitatea comunității locale.

Menționăm câteva dintre cele mai frecvente activități, cu valențe instructiv-educative de înaltă ținută:

1. Organizarea unor jocuri potrivite fiecărei vârste.
2. Vizionarea în grup a unor spectacole.
3. Serbări și șezători.
4. Vizite și plimbări (drumeții) prin parcuri, grădini botanice, zoologice și alte zone ale orașului.
5. Excursii și tabere.
6. Activități de muncă în folosul grădiniței, a comunității locale sau a unor persoane aflate la nevoie.
7. Proiecte educaționale inițiate în parteneriat.

O să ne oprim în cele ce urmează asupra șezătorilor și serbărilor. Vizitând muzee și expoziții cu caracter etnografic (locale), colecționând costume populare, culegeri de doine, strigături și obiceiuri populare, cântece și jocuri din partea locului se pot organiza mult-apreciatele și totodată îndrăgite de copii – șezătorile. Intitulându-le sugestiv („Dulce grai românesc”, „Cântecul fusului”...) acestea îmbină, în mod original, cântecul, jocul, poezia și elementele de muncă. Fiind îmbrăcați în costume populare din zonă, copiii participă cu mare interes la acest tip de activitate cu deosebite valențe educative.

Aplecându-ne cu dragoste spre trecutul nostru, gândindu-ne cu respect la originea poporului român, trebuie să ne păstrăm cu sfințenie obiceiurile și tradițiile ca niște adevărați români.

Prin activitățile extracurriculare, copiii își îmbogățesc experiența de viață, își exersează comportamentul civilizat de comunicare și relaționare directă și diversă cu persoanele care îi înconjoară, manifestă responsabilitate, spirit de echipă și colaborare.

Prin activitățile extracurriculare, reușim să-i învățăm pe copii să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile în care s-au născut, să la însuflăm dragostea pentru meleagurile natale, portul românesc și pe români, să le sădăm în suflet aceste elemente definitorii identității neamului românesc fără de care nu am mai putea ști de unde venim și cine suntem de fapt, noi românii. Tot prin aceste activități reușim să-i ajutăm pe copii să înțeleagă imensitatea tezaurului nostru folcloric, în care arta populară românească este o minunată oglindă în care se reflectă cu cea mai mare intensitate frumusețea țării noastre.

În calitate de educatori, avem obligația să facem din creația noastră populară o carte de vizită cu care să batem la porțile cunoașterii și cu care vom fi primiți și apreciați oriunde în lume. Pornind de la aceste idei, reușim să-i însuflăm totdeauna copiilor dragostea pentru tradițiile și

obiceiurile populare, atât în cadrul activităților desfășurate la grupă, dar în special prin intermediul activităților extracurriculare desfășurate cu aceștia, sub formă de șezătoare.

Valorificând frumusețea tradițiilor și obiceiurilor populare în cadrul șezătorilor și serbărilor cu preșcolarii, am urmărit să-i ajutăm să cunoască toate acestea și în special rolul lor important în viața oamenilor din cele mai vechi timpuri și până azi.

Serbările reprezintă un necesar izvor de satisfacție, bucurii, creează bună-dispoziție, favorizează dezvoltarea copiilor din punct de vedere fizic și psihic. Pot lua forme variate, de la solemnă evocare istorică la un vesel carnaval.

Serbarea este modalitatea eficientă de cultivare a capacităților de vorbire și a înclinațiilor artistice ale copiilor, care contribuie la stimularea și educarea:

- atenției (prin respectarea indicațiilor regizorale și în special a atenției distributive – prin raportarea copilului la ceilalți membrii ai echipei de lucru)
- memoriei (prin repetițiile organizate pentru consolidarea replicilor, mișcărilor etc.)
- voinței (prin implicarea copilului în mod benevol)
- afectivității (prin filtrarea mesajelor culturale, artistice, pe plan afectiv)
- imaginației și creativității (prin implicarea directă a copiilor propunând puncte în serbare și soluții pentru o anumită frecvență)
- atitudinilor pozitive (prin crearea de situații concrete și inteligibile, pentru care copilul va aproba/aborda) o anumită conduită
- gândirii (prin momentele de criză, de luare a deciziilor, când apar situații neprevăzute în derularea spectacolului)

La pregătirea și realizarea serbărilor, copiii participă cu însuflețire și dăruire, din dorința de a oferi spectatorilor momente de ținută estetică, distracție, satisfacție, făcându-le viața mai frumoasă, mai plină de sens.

Pentru ca aceste spectacole artistice să se transforme în succese depline, atât pentru interpreți cât și pentru spectatori, este necesar să se respecte următoarele etape:

- motivul pentru care se organizează serbarea
- selecționarea propunerilor venite din partea copiilor
- stabilirea temei împreună cu copiii
- selectarea materialului tematic și însușirea temeinică a acestuia
- pregătirea cadrului corespunzător – amenajarea locului de desfășurare
- spectacolul propriu-zis.

Este de dorit ca „actorii” principali să contribuie și la redactarea și distribuirea invitațiilor pentru oaspeți, să răspundă de buna desfășurare a programului artistic – chiar dacă uneori intervine îndrumarea discretă a educatorului.

Încheierea fiecărei serbări reprezintă un moment căruia este necesar să i se acorde o deosebită atenție, copiii fiind apreciați în termeni laudători, atât pentru comportare cât și pentru contribuție.

Astfel organizate și desfășurate, activitățile extracurriculare sunt menite să provoace trăiri de bucurie reală tuturor celor prezenți, având un puternic impact pozitiv, determinând organizatorilor satisfacția muncii bine-gândite și făcute.

Momente din serbările și șezătorile organizate la noi în grădiniță

Bibliografie:

Apostol Popescu, Ion, „Studiu de folclor și artă populară”
Revista Învățământului Preșcolar, nr.1-2, 2008

RELAȚIA ȘCOALĂ- FAMILIE- COMUNITATE ÎN CONTEXTUL SCHIMBĂRILOR LEGISLATIVE

Prof. psih. Croitoru Felicia Melania, CJRAE Alba Iulia

Argument

Școala este una dintre instituțiile esențiale ale societății ale cărei rezultate influențează atât evoluția beneficiarilor ei direcți, cât și pe cea a comunităților, beneficiarii indirecti.

Pe fondul schimbărilor pe care le traversează societatea românească, în încercarea de căutare și cristalizare a identității, școala are un rol primordial în refacerea identității sociale și valorizarea potențialului uman, în concordanță cu direcțiile europene prioritare de acțiune în domeniul educației:

- identificarea factorilor implicați în domeniul educațional și stabilirea rolului și a responsabilităților fiecărui factor;
- susținerea parteneriatelor cu toți factorii sociali interesați de dezvoltarea educației;
- stabilirea setului de valori care să orienteze evoluția societății și a educației sale.

Școala și familia

Familia reprezintă principalul factor al parteneriatului școală-comunitate locală. Pe de o parte, familia este un factor de educație informală, pe de altă parte, aceasta are obligații și drepturi care decurg din statutul de elevi ai copiilor ei în sistemul formal de educație.

1. Funcții ale familiei

Majoritatea specialiștilor enumeră ca funcții ale familiei următoarele:

- Funcția economică
- Funcția de socializare
- Funcția educativă
- Funcția de solidaritate
- Funcția de reproducere

2. Fenomene sociale care influențează evoluția familiei și parteneriatul școală-familie:

- **Natalitatea** este importantă pentru viața școlii pentru că influențează fluxurile de elevi care intră în școală, numărul acestora condiționând resursele necesare (spații, resurse umane, financiare etc.). Toate țările civilizate se confruntă cu scăderea natalității. Acest lucru este acut resimțit și în România ultimilor ani.

- **Divorțialitatea** – divorțul părinților este o experiență traumatizantă în cele mai multe dintre cazuri pentru copii, iar efectele acestuia se resimt și în performanțele școlare, în

comportamentul și atitudinea copiilor. Efectele divorțului sunt resimțite de către copii care au tendința de a le exterioriza în acte de violență, nesupunere, putere scăzută de concentrare la lecții, performanțe școlare scăzute, frecventarea unor grupuri delincvente etc.

- **Migrația forței de muncă** este un fenomen social care a luat amploare în România mai ales în ultimii 10 ani. Considerăm că parteneriatul dintre școală și comunitate este absolut necesar în cazul copiilor ai căror părinți au migrat la muncă în străinătate. Eforturile sunt de ambele părți, școala ar trebui să-și diversifice oferta prin extinderea serviciilor de asistență psihologică la nivelul întregii țări, cadrele didactice ar trebui mai mult informate și motivate salarial pentru a se implica în activități specifice de asistență socială. Pe de altă parte, autoritățile locale trebuie să facă eforturi pentru optimizarea serviciilor de asistență socială și de colaborare cu școala.

- **Implicarea familiei în viața școlii** este condiționată de gradul de interes al familiei față de școală. Acesta este crescut dacă familiile au copii care frecventează școala. Cu cât școala reprezintă o valoare a familiei, cu atât gradul de implicare al familiei este mai mare. Se constată că acei copii care sunt sprijiniți de părinți, care au în familie atitudini pro-școală adecvate, obțin performanțe școlare ridicate și au un grad de aspirație ridicat față de nivelul de școlarizare pe care doresc să-l atingă.

3. Există două teorii importante privind relația școală-familie:

- **Teoria profesionalismului** care consideră ca un element esențial serviciul făcut altora, fără a gândi la avantaje personale; criteriile acestei teorii sunt: competența, servirea clienților, un cod de etică profesională.

- **Teoria schimbului** care consideră acțiunea umană în funcție de un câștig personal; se consideră privilegiile tradiționale ale profesorilor: un grad de autonomie, un salariu asigurat, o competiție restrânsă. Din această perspectivă câștigurile profesorului din parteneriatul școală-familie sunt: un statut valorizator în ochii societății; cooperarea cu familia poate fi un test profesional și poate fi considerată ca făcând parte din datoria profesională a profesorului (părinții sunt clienți ai școlii); eficacitatea învățământului poate fi ameliorată prin cooperarea între școală și familie; părinții sunt responsabili legali de educația copiilor lor și pot avea exigente de a evalua rezultatele activității școlare.

4. Forme de organizare ale relației școală-familie

În ceea ce privește relația dintre familie și părinți cele mai frecvente forme de organizare a acestei relații sunt:

- Ședințele cu părinții
- Discuții individuale între cadrele didactice și părinți
- Organizarea unor întâlniri cu părinții
- Implicarea părinților în manifestări culturale ale școlii și activități recreative
- Voluntariat
- Asociațiile de părinți

5. Dimensiunea formală a parteneriatului școală-familie

La nivelul școlii, părinții sunt implicați în mai multe tipuri formale de organizare:

1. Consiliul reprezentativ al părinților / Asociația de părinți
2. Consiliul clasei
3. Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității în școală
4. Comitetul de părinți ai clasei

Conform noii legi a educației, relațiile dintre instituțiile școlare și familiile elevilor îmbracă noi dimensiuni formale:

- Se stipulează că MENCS proiectează, fundamentează și aplică strategiile naționale în domeniul educației și prin consultarea structurilor asociative reprezentative ale părinților.
- Părinții se pot implica și în alegerea disciplinelor din curriculum la decizia școlii.
- Familiile antepreșcolarilor, ale preșcolarilor și ale elevilor sunt recunoscute ca beneficiarii secundari ai învățământului preuniversitar.
- Conform legii, învățământul preuniversitar este centrat pe beneficiari, iar toate deciziile majore vor fi luate atât prin consultarea reprezentanților beneficiarilor primari (Consiliul Național al

Elevilor) și prin consultarea obligator a reprezentanților beneficiarilor secundari și terțiari, respectiv a structurilor asociative reprezentative ale părinților.

- Legea mai prevede și formalizarea relațiilor școală-părinți astfel: „Unitățile de învățământ încheie cu părinții, în momentul înscrierii antepreșcolarilor, respectiv a preșcolarilor sau a elevilor, în Registrul unic matricol, un contract educațional, în care sunt înscrise drepturile și obligațiile reciproce ale părinților. Contractul educațional-tip este aprobat prin ordin al ministrului educației și este particularizat, la nivelul fiecărei unități de învățământ, prin decizia consiliului de administrație”. În lege sunt prevăzute numai următoarele obligații ale părinților:

- În ce privește componenta evaluare, se dorește realizarea unei mai bune transparențe față de părinți. Un rol important îl are „portofoliul educațional a elevului” care este constituit din elemente care atestă evoluția elevului în contexte educaționale diverse. Apare însă problema egalității de șanse. Familiile cu resurse materiale scăzute sau cu un capital educațional precar, pot asigura pentru copiii lor o bună educație nonformală și informală? Aceeași problemă se ridică și pentru copiii preveniți din comunități sociale izolate. În urma evaluărilor periodice (clasele: a II-a, a IV-a, a VI-a) elevilor le vor fi realizate planuri individualizate de învățare care se comunică părinților. În baza acestora se realizează atât preorientarea cât și orientarea către liceu. În acest caz se pune întrebarea care este rolul familiei în realizarea acestor planuri individualizate? Considerăm că părinții trebuie să fie parteneri activi în realizarea acestor planuri.

- Asociațiile de părinți pot realiza parteneriate cu unitățile de învățământ, organizații nonguvernamentale cu competențe în domeniu pentru organizarea și funcționarea programelor „Școala după școală” prin care se pot oferi „activități educative, recreative, de timp liber, pentru consolidarea competențelor dobândite sau de accelerare a învățării, precum și activități de învățare remedială”. Ca sprijin oferit copiilor și familiilor acestora, statul poate finanța programul „Școala după școală” pentru copiii și elevii din grupurile dezavantajate, potrivit legii.

În unitatea noastră școlară **Asociația de părinți Dorin Pavel a fost înființată** în anul 2012. Scopul Asociației este de a contribui la buna desfășurare a activității școlare și a condițiilor în care se desfășoară activitatea din Colegiul Tehnic „Dorin Pavel”, la creșterea performanțelor școlare, motivarea elevilor, susținerea materială a elevilor cu probleme speciale, promovarea elevilor din Colegiul Tehnic „Dorin Pavel”, promovarea imaginii școlii românești în general, și a Colegiului Tehnic „Dorin Pavel” în mod special.

- Reprezentanții părinților fac parte și din conducerea unităților de învățământ, fiind membri cu drepturi depline în Consiliul de Administrație (2-3 părinți, în funcție de numărul total de membri);

- Asociațiile reprezentative ale părinților au rol consultativ în ce privește politicile financiare și în domeniul resurselor umane. Un raport asupra relațiilor dintre școală și familie în Țările Comunității Europene enumeră motivele pentru care școala și familia se străduiesc să stabilească legături între ele :

- Părinții sunt juridic responsabili de educația copiilor lor;
- Învățământul nu este decât o parte din educația copilului; o bună parte a educației se petrece în afara școlii;
- Atitudinea părinților se răsfrânge asupra rezultatelor școlare ale elevilor, în special asupra motivațiilor învățării;
- Grupurile sociale implicate în situația școlară (în special părinții și profesorii) au dreptul să influențeze gestiunea școlară;

6. Obstacole în relația școală-familie

Dificultățile în relația dintre reprezentanții școlii și familii pot rezulta din ideile divergente privind:

- Responsabilitatea statului și a familiei privind educația copiilor
- Libertatea de alegere a școlii de către părinți sau unicitatea învățământului
- Impactul mediului familial asupra rezultatelor școlare ale copilului
- Randamentul pedagogic și datoria parentală
- Participarea părinților la gestionarea și procesul decizional în instituția școlară

Reproșurile care li se fac părinților privind colaborarea cu școala sunt:

- Apatia (nu vin la reuniuni anunțate)
- Lipsa de responsabilitate (așteaptă inițiativa profesorilor)
- Timiditate (lipsa de încredere în sine)
- Participare cu ingerințe (critică cu impertinență școlară)
- Preocupări excesive (exclusive) pentru randamentul școlar (notele copilului)
- Rolul parental rău definit (nu înțeleg corect funcțiile și rolurile în educația copilului)
- Contacte limitate cu școala (numai în situații excepționale, de criză în comportamentul copilului)
- Conservatorism (reacții negative la idei noi)

Reproșurile care li se fac profesorilor privind colaborarea cu familiile elevilor sunt similare cu cele pentru părinți dar nu identice:

- Dificultăți de a stabili relația cu adulții (tratează părinții ca pe copii și nu ca pe parteneri în educația copilului, decizând autoritar la reuniunile cu părinții)
- Definirea imprecisă a rolului de profesor (oscilează între autonomia tradițională și perspectivele noi ale parteneriatului)
- Lipsa pregătirii privind relația școală-familie

7. Servicii ale școlii către comunitate

Parteneriatul școală-familie poate lua forma unor servicii dezvoltate de către școală și de care familiile elevilor să beneficieze. Acestea pot fi organizate exclusiv de către școală sau în parteneriat cu alte organizații / instituții. Aceste servicii pot fi: centre de consiliere, centre de sănătate, de practicare a diverselor sporturi, centre pentru supravegherea copiilor la teme dacă după orele de curs (after-school) care pot avea și alte servicii incluse: predarea limbilor străine, sport, mini-excursii, teatru, spectacole, vizite în diverse locuri, centre de voluntariat, cluburi, cantine, semiinternate etc.

Intervenția școlii pentru sprijinirea educativă a elevilor defavorizați socio-economic:

Asigurarea programelor de intervenție timpurie – intervenția timpurie creează condițiile necesare pentru succesul copilului în școala primară și după aceasta. Toți copiii preșcolari ar trebui să primească îngrijirea și sprijinul de care au nevoie pentru a intra în școală apti să învețe-mai exact o stare bună sănătății, medii educative sănătoase și experiențe care să le îmbunătățească dezvoltarea.

Furnizarea educației compensatorii – în multe țări din lume, un număr de programe oferă copiilor din familii cu venituri scăzute oportunități educaționale suplimentare, pe lângă cele oferite de programul școlar standard. Aceste programe educaționale compensatorii încearcă să compenseze factori educaționali importanți care pot lipsi din viața tinerilor.

Asigurarea programelor suplimentare înainte și după orele de școală

– Uneori școlile oferă programe, după orele de școală, pentru elevii care se pregătesc pentru concursuri/examene sau au un risc de eșec școlar riscând corigențe și chiar repetiții etc. Activitățile programate în timpul și după orele de școală promovează reușitele școlare și încearcă să îmbunătățească respectul de sine, capacitatea decizională a copiilor, precum și nivelul cunoștințelor privind stilurile de viață sănătoase și nesănătoase.

Asigurarea îndrumătoarelor și meditatorilor – unele programe încearcă să îmbunătățească succesul și respectul de sine al elevilor în dificultate prin folosirea meditatorilor și a programelor de îndrumare-eforturi pentru a modela comportamentul potrivit în situații individuale.

Utilizarea stimulentei și a descurajărilor – alte tactici pentru încurajarea școlară a copiilor defavorizați social economic includ programele de stimulente. Aceste programe oferă stimulente exterioare-recompense pentru prezență deosebită și note bune.

Concluzii

Școala, alături de alte instituții care funcționează în comunitate este direct influențată de nivelul de dezvoltare comunitară. Dezvoltarea comunitară urmărește astfel promovarea „binelui comun” încurajează sentimentul de apartenență al individului la aceasta și-l face responsabil de dezvoltarea ei. Din această perspectivă, dezvoltarea comunitară poate fi definită ca un proces social

prin care indivizii dintr-o comunitate se adaptează tot mai bine la aspectele specifice ale unei lumi în permanentă schimbare.

În esență, dezvoltarea comunitară vizează:

- crearea unei comunități puternice, active, unite, capabile să-și identifice și să-și rezolve problemele fără intervenția unor factori din afara ei;
- cooperarea locuitorilor în rezolvarea unor probleme care le afectează existența;
- oamenii își asumă responsabilități pentru destinul comunității în care trăiesc, sunt mândri de comunitatea lor;
- comunitatea este solidară cu membrii ei, mai ales cu cei aflați în dificultate;
- existența controlului comunitar.

Dezvoltarea școlii către o școală comunitară trebuie privită din cel puțin două perspective:

- aceea a eforturilor depuse de către comunitate în ansamblu în scopul dezvoltării (nivel crescut al investițiilor, venituri bune pe cap de locuitor, investiții în infrastructură în general și în infrastructura școlii etc.);

- eforturi depuse de către școală în scopul adaptării la cerințele comunității;

Relația școală-comunitate locală este influențată de o mulțime de factori:

- mediul social al comunității (urban, rural, așezare geografică etc.);
- gradul de cultură, nivelul studiilor populației din comunitate care influențează și viața școlii;
- profesiile dominante din societate, care pot deveni modele pentru copii și pot influența orientarea școlară și profesională;
- dezvoltarea economică și tehnologică a comunității;
- percepția școlii în comunitate.

O școală dezvoltată într-o comunitate este motorul dezvoltării comunitare. Școala trebuie să fie deschisă la nevoile comunității, să identifice acele domenii în care poate dezvolta parteneriate comunitare: alternative de petrecere a timpului liber pentru copii și tineri, activități de educație rutieră, educație pentru sănătate, ajutorarea vârstnicilor, a familiilor sărace etc.

O școală dezvoltată este aceea care răspunde unei game cât mai largi de nevoi ale beneficiarilor săi, este deschisă la parteneriate, cu oameni pregătiți și motivați.

DEZVOLTAREA PATRIOTISMULUI ELEVILOR PRIN VALORIFICAREA ELEMENTELOR DE ISTORIE LOCALĂ

Prof. înv. primar Oneț Ana-Maria, Școala Gimnazială „Ion Bianu” Valea Lungă

„Istoria este cea dintâi carte a unei nații”, a spus Nicolae Bălcescu.

Ea cuprinde cele mai de preț învățături pe care trebuie să le știe și să le prețuiască fiecare om. Din istorie, copilul învață care este obârșia poporului din sânul căruia s-a născut, cum au străbătut oamenii vremurile. Lecția de istorie, pe lângă conținutul ei științific, are o mare încărcătură emoțională, contribuind atât la stimularea interesului pentru știință, cât și la formarea gândirii logice, a spiritului critic, a capacității de a sintetiza, de a argumenta, a motiva și a interpreta un anumit lucru. Istoria este știința, dar și disciplina școlară al cărei studiu are un rol integrator, prezintă date esențiale despre trecut, care ne ajută să înțelegem prezentul și să prospectăm viitorul.

Educarea sentimentului patriotic la elevi este o preocupare permanentă a școlii. Sentimentul patriotic nu este un sentiment înnăscut, ci se dezvoltă în procesul educării elevilor, este rezultatul unei îndelungate și atente munci educative. Pe lângă noțiunile și reprezentările istorice, se formează, la elevi, conștiința și conduita patriotică. Conținuturile curriculare ale obiectului istoria, au ca obiectiv principal cultivarea și dezvoltarea patriotismului.

Studiul istoriei pleacă de la ceea ce este palpabil, apropiat elevului și mai ușor de înțeles: ISTORIA LOCALITĂȚII ȘI A COMUNITĂȚII NATALE, izvor nesecat de informații, modele de comportament și leagăn al tradițiilor și obiceiurilor strămoșești.

Cadrul prin care elevii iau un prim contact cu trecutul țării lor este lecția de istorie, care nu înseamnă însă, numai o oră de transmitere de cunoștințe, de fapte, de date, ci și o activitate cu o mare încărcătură emoțională la care participă cadrul didactic și elevii.

De aici, necesitatea cunoașterii directe a elementelor de istorie locală: locuri, monumente de artă, unelte de muncă, folclorul și meșteșugurile practicate. Aceste elemente de istorie locală sunt demne de luat în considerare pentru că ele acționează cu intensitate asupra elevilor, îi impresionează, le sunt apropiate și adesea date nemijlocite în experiența lor practică, în experiența lor de viață.

Orice localitate își are istoria ei, are o vechime, o întindere în timp și spațiu, are personalitățile ei, are OAMENI, LOCURI, FAPTE cu care se poate mândri. Este rolul celui ce predă istoria să le descopere, să-i facă pe elevi să le conștientizeze însemnătatea, să fie interesați și mândri de comunitatea locală. Numai cunoscând istoria locală ne cunoaștem mai bine, învățăm să fim mai buni, să apreciem valorile neamului, ne dezvoltăm spiritul patriotic.

Istoria locală trebuie raportată permanent la istoria națională, la cea universală, evenimentele trebuie corelate, stabilite conexiuni. Este cea care îl duce pe elev de la apropiat la depărtat, de la abstract la concret. În cadrul opționalului de istorie locală elevii se transformă din receptori în emițători, aduc informații, uneori direct de la sursă, îi face să fie mai activi, mai implicați în procesul de învățământ. În speță, studierea istoriei locale este benefică pentru a ne cunoaște trecutul, plaiurile natale, acțiunile străbunilor - OAMENI, LOCURI, FAPTE.

Istoria locală este o realitate a școlii românești din zilele noastre, este de actualitate, dar este și o necesitate. Este cea de lângă noi, din imediata vecinătate, este cea căreia îi aparținem, este cea care așteaptă să fie descoperită și valorificată. De o mare importanță este ca în predare, elementele de istorie locală să nu fie izolate de faptele și evenimentele istorice care fac obiectul istoriei naționale. Cunoașterea trecutului țării noastre, a vieții strămoșilor, a luptei lor pentru independență națională și dreptate socială, cunoașterea culturii materiale și spirituale create în trecut și în prezent, devine mai clară, mai profundă și mai temeinică prin folosirea în predarea istoriei naționale a elementelor de istorie locală.

Prin *elementele istoriei locale* se valorifică obiective specifice, care evocă evenimente social - politice în legătură cu trecutul și cu prezentul localității și împrejurimilor ei, în care se desfășoară activitatea didactică. Valoarea elementelor de *istorie locală* sporește cu atât mai mult cu cât elevii participă activ la descoperirea lor. În acest sens se afirmă eficiența instructiv-educativă a unor procedee metodice cum sunt: studierea ținutului natal, din trecut și din prezent, excursiile la locurile istorice, vizitele la muzee istorice, îngrijirea monumentelor istorice, strângerea, selecționarea și clasarea obiectelor, organizarea muzeului istoric școlar, activități artistice care cuprind datini și obiceiuri păstrate din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre, activități aniversare ale istoriei locale sau naționale.

Școala, dascălul, familia, comunitatea locală, mass-media sunt factorii care, în timp, trezesc la elevi dorința de a cunoaște obiceiurile și tradițiile populare românești. Tuturor factorilor educaționali le revin sarcini și în acest domeniu, deoarece, se constată o îndepărtare a tinerilor de la obiceiurile și tradițiile locale, dar și necunoașterea acestora de către ei. Astfel, pentru a nu se pierde și ce a mai rămas din „lumea adevărată” a satului nostru, pentru păstrarea și revigorarea tradițiilor culturale specifice avându-se în vedere valorificarea tradițiilor, preluarea și transmiterea lor, pentru ca și generațiile tinere să înțeleagă că „veșnicia s-a născut la sat” noi am inițiat o serie de acțiuni pe care le desfășurăm în fiecare an cu ocazia sărbătorilor de: 1 Decembrie, Nașterea Domnului sau 24 Ianuarie. Cea mai edificatoare serbare rămâne „Serbarea pomului de Crăciun” precum și împodobirea bradului (cu podoabe executate la ora de educație tehnologică) care simbolizează viața lungă, veșnic tânără, iar podoabele lui simbolizează dorința omului pentru bunăstare și frumusețe. Dansurile populare: „Hațegana”, „Învârtita”, „Jiana”, șezătorile nelipsite de la serbări, au contribuit întotdeauna la dezvoltarea dragostei pentru arta poporului nostru, la dezvoltarea simțului ritmic. Strigăturile scandate în timpul acestora i-au mobilizat pe copii la joc, acesta devenind mai plăcut și mai atractiv.

Se poate spune cu certitudine că tradițiile și obiceiurile locale completează formarea elevilor

în spiritul păstrării ființei naționale, le educă gustul estetic și artistic, le dezvoltă capacități intelectuale și vocal - interpretative, pregătindu-i pentru a deveni buni cetățeni.

BIBLIOGRAFIE:

- Gal Teodor, Retegan Ion., – *Valorificarea instructiv-educativă a elementelor de istorie locală*, București, 1967
- Ioniță, Gheorghe, *Metodica predării istoriei*, Editura Universității din București, 1997
- www.didactic.ro

„SĂ NU NE RĂZBUNAȚI!”

Prof. Căpâlna Daniela, Colegiul Tehnic Aiud

La 27 de kilometri de Alba Iulia intri într-un oraș în care oamenilor nu le prea pasă de propria istorie, de propria memorie. Și asta pentru că pe timpurile prigoanei comuniste din 1947 până în 1964, în închisoarea de la Aiud au avut de suferit mii de suflete nevinovate. La Aiud, loc de întemnițare și exterminare, comuniștii au îngropat, în cimitirul denumit de localnici „Râpa Robilor”, elita rezistenței românești. Înmormântarea deținuților se făcea noaptea, pe întuneric, fără să li se pună cruce la capătăi. „Aici, unde morții sunt neidentificați, de multe ori azvârliți în gropi comune, numai crucile acestui monument le vor veghea somnul”. Astea-s cuvintele inginerului Gheorghe Brahonschi, din 1992, când s-au început, fără nici un sprijin oficial, lucrările la cel mai de seamă monument închinat victimelor rezistenței anticomuniste din România. Mircea Vulcănescu a fost considerat de conducerea penitenciarului Aiud drept unul din stâlpii rezistenței din închisoare și prin urmare i-au aplicat cele mai grele torturi și dese izolări la crunta Zarca. Într-una din astfel de izolări la Zarca a lui Mircea Vulcănescu, un tânăr deținut nu a mai rezistat și s-a prăbușit din picioare. Asistența medicală i-a fost refuzată. Încă o noapte de dormit direct pe ciment i-ar fi adus cu siguranță moartea. Atunci Mircea Vulcănescu a făcut o faptă demnă de Pateric. Filozoful s-a așezat pe ciment și l-a culcat pe deținutul bolnav peste el. Acesta avea să-și revină, dar Mircea Vulcănescu se va îmbolnăvi grav de plămâni, decedând pe 28 octombrie 1952. Avea 48 de ani și a lăsat un testament simplu, dar care arată întreaga concepție creștină de viață a lui Vulcănescu: „Să nu ne răzbuunați!”.

Închisoare de mari dimensiuni, Aiudul a concentrat între zidurile sale sub regimul comunist deținuți politici cu pedepse mari, proveniți din toate categoriile politice și sociale. Și-a păstrat caracterul de spațiu de pedepsire, reeducare și izolare, de-a lungul întregii epoci comuniste. În proximitatea închisorii, locul numit Râpa Robilor adăpostește osemintele celor decedați în penitenciar și aruncați în gropi comune, mărturie a regimului criminal din această închisoare. În primăvara anului 1948, odată cu instalarea la putere a comuniștilor, se va instaura un regim crunt de exterminare. Valurile imense de arestări vor umple închisorile din întreaga țară. Penitenciarul de la Aiud a fost în perioada regimului comunist unul din locurile în care insalubritatea, frigul, foamea sau lipsa asistenței medicale au condus la numeroase decese sau îmbolnăviri grave. În plus, „Zarca” Aiudului (corpul vechi și izolat, „carceră” în maghiară) „oferea” condiții și mai grele celor care refuzau, la începutul anilor 1960, să se încadreze în procesul cunoscut sub denumirea de „reeducare târzie”. „Deținutul intrat pe poarta Aiudului începând cu 1948 era supus unui ritual umilitor al numărării, identificării, percheziției, confiscărilor. Nou-sosiții erau cazați temporar pe secții, apoi repartizați, după situație, condamnare sau antecedente, pe Celular, în Zarca sau la izolare. Mărturiile foștilor deținuți politici amintesc cum zilnic, în perioada 1949-1951, 6-7 trupuri neînsuflețite ieșeau pe poarta închisorii pentru a fi îngropate pe Râpa Robilor”, se arată într-un istoric al închisorii postat pe martiriaiud.ro.

În închisoarea de la Aiud au fost găzduiți legionari, criminali de război, intelectuali (avocați, arhitecți, comercianți, farmaciști, medici, ingineri, profesori, preoți, scriitori, subofițeri, ziariști), precum și pe toți cei care fuseseră bancheri, chiaburi, moșieri, industriași și diverși patroni. Mărturii

grăitoare ale celor care și-au petrecut tinerețea în spatele gratiilor în Cetatea Aiudului apar în cartea „Aiudule, Aiudule“, apărută la Cluj Napoca în 2011. O parte din ele sunt postate pe martiraiud.ro. Mulți dintre cei care au fost la Aiud, mărturisesc că din punct de vedere spiritual, cea mai frumoasă, cea mai sublimă stare sufletească pe care au putut s-o trăiască a fost în închisoare. Acolo, din acest punct de vedere, rugăciunea în suferință era elementul de bază.

Ilie Tudor povestește că a fost arestat de autoritățile comuniste în 1958. În cei 6 ani dramatice de închisoare, la Aiud i-a întâlnit, printre mulți alții, și pe părintele Dumitru Stăniloae, Nichifor Crainic și Radu Gyr. Întrebat ce l-a făcut să reziste, a răspuns: „În primul rând, pentru că la temelia educației mele a stat Biserica, deși sunt nevrednic și-acuma. Când am ajuns la Aiud m-am întâlnit cu suferința. Radu Gyr – poate greșesc – dacă nu era arestat și nu trecea prin ceea ce-a trecut, nu scria ce-a scris. Suferința creează valoare. Prin această stare prin care-am trecut aș vrea, să nu râdeți de mine, să mă duc din nou la Aiud, mi-e dor de Aiud. Aș vrea să mă duc măcar o zi la Aiud să trăiesc atmosfera aia de sfîntenie care era acolo. (...) Eram în celulă cinci, șapte, nouă... Dacă erau trei preoți acolo care se rugau zilnic, eu ce era să fac?” Conform cercetărilor, în registrul special al morților de la penitenciar și al registrelor de stare civilă de la Primăria Aiud, numărul morților ajunge la un minim de 782, în perioada 1945-1989.

În semn de respect, la Monumentul de la Râpa Robilor nu este doar „mormânt al celor fără de morminte” și simbol al rezistenței jertfelnice împotriva comunismului, ci o adevărată biserică a „celor prizonieri pentru dreptate”, așa cum stă scris pe frontispiciu, „că a lor este împărăția cerurilor. Monumentul „Calvarul Aiudului” e ridicat în cinstea și spre veșnica pomenire a martirilor prigoanei comuniste dintre 1947 – 1964. Are în partea de sus șapte cruci îngemănate, ce simbolizează unitatea în suferință pe care au avut-o martirii, iar crucea cea mare de deasupra reprezintă „crucea neamului” pe care ei au dus-o în spate. În interiorul monumentului, pe pereții paraclisului, străjuiesc plăci de marmură albă pe care sunt înscrise nume ale deținuților martirizați la Aiud și în alte temnițe comuniste, ca Gherla, Pitești, Jilava.

Deținuților li s-a reproșat că au fost „trădători de țară”, „legionari”, „dușmani ai poporului”, „bandiți” etc., dar de fapt au fost prizonieri, arestați, chinuți psihic și fizic, iar unii uciși pentru mărturisirea lui Hristos. Cu toate acestea, torționarii nu au reușit să le zdruncine credința. Dacă deasupra Infernului lui Dante stătea scris: „Lasciate ogni speranza voi ch'entrate!” („Lăsați orice speranță voi cei intrați!”), deasupra intrării în această temniță scria Închisoarea Principală [Aiud](#). Socotită cea mai severă din sud-estul Europei, semăna foarte bine cu cea descrisă de Dante în volumul „Infernul”. Astfel, pavilionul Celular era o clădire în formă de T, cu patru nivele, fiecare având 78 de celule și două saloane mari. În interiorul închisorii, mai era o închisoare numită Zarcă - o clădire cu parter și etaj, totalizând 70 de celule - ridicată din ordinul împărătesei Maria Tereza, pentru osânda bieților români ardeleni.

Timp de peste 200 de ani, bieții români au umplut aceste celule de aspră pedeapsă. Acolo au făcut osândă cei mai mari oameni ai neamului românesc, profesori universitari, savanți, foști miniștri, oameni de cultură, politicieni și tot acolo au murit 34 de generali vestiți, eroi din ultimul război mondial. Din datele furnizate de doctorul civil Ranca, medic al închisorii Aiud (ulterior, acesta va muri în condiții suspecte, acuzat de comuniști că ar fi protejat anumiți deținuți), din septembrie 1949 și până la sfârșitul lui august 1950, au murit de foame 625 de inși care au fost duși la Râpa Robilor. La Aiud s-a procedat la fel, numai că metodele întrebuițate au fost altele: șantaj, amenințare, promisiuni și, mai ales, crearea problemelor de conștiință. Am amintit deja că au început să dispară dintre deținuți personalitățile, adică acele persoane care prin poziția lor politică, intelectuală sau morală aveau influență asupra celorlalți deținuți. Astfel, personalități aproape intrate în legendă ca preotul Dumitrescu-Borșa, Victor Biriș, prințul Alexandru Ghica, Niculae Petrașcu, Victor Vojen, poetul Radu Gyr și mulți, mulți alții, au fost luați, purtați prin țară (prin orașe, pe șantiere de construcții, prin piețe, etc.) pentru a lua cunoștință de „realizările” și de „bunăstarea” și „fericirea” poporului.

Unii dintre ei au fost duși chiar în București, la Centru, unde persoane influente, cu funcții importante în aparatul de Partid și de Stat, au stat de vorbă cu ei. Unora dintre ei li s-a vorbit deschis: „Trebuie să vă recunoașteți înfrânți. Ați vrut să faceți ceva, dar ați apucat-o pe un drum

greșit, drumul crimei și al trădării (Cine vorbea de crimă și de trădare !) Ceea ce ați năzuit să faceți voi, sau ați pretins că năzuiați, suntem pe cale de a realiza noi. O țară, cum vă plăcea vouă să spuneți, „ca soarele sfânt de pe cer”.

Închisoare de maximă siguranță, destinată unora dintre cei mai periculoși dușmani ai regimului de democrație populară, Aiudul se distinge între unitățile gulagului românesc prin faptul că a adăpostit nu doar până în 1964, ci până în anul 1989, deținuți ale căror infracțiuni erau definite politic. Numeroase volume memorialistice, apărute după 1989, au consacrat faima acestui penitenciar. Foștii lui pensionari au relatat evenimente, momente și fenomene legate de acest loc de detenție, supraveghere și reeducare, așa cum l-au cunoscut sau așa cum au auzit povestindu-se despre el.

Prima referire istorică la existența închisorii din Aiud datează din secolul al XVII-lea, atunci când aici a funcționat, în cadrul jurisdicțional al Comitatului Alba de Jos, o închisoare-tribunal. Actuala clădire a spațiului de reclusiune datează de la sfârșitul secolului următor, când autoritățile Imperiului habsburgic au decis extinderea – sub forma unei filiale – închisorii de la Gherla la Aiud. De abia din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, închisoarea din Aiud devine un loc distinct pe harta unităților concentraționare din Transilvania. La sfârșitul secolului, după o scurtă perioadă în care a fost închisoare pentru femei, penitenciarul își extinde spațiile de reclusiune, concomitent cu internarea aici a celor mai periculoși infractori bărbați, ce aveau de executat pedepse pe viață. În 1881-1882 se va construi o clădire cu două etaje, zarca (în limba maghiară, cușcă), o clădire cu două nivele, având celule mici, special menite pentru izolarea infractorilor periculoși. Între anii 1889 și 1892, se va construi un nou pavilion, cu trei etaje, având forma literei „T”, destinat celor care aveau de executat pedepse corecționale sau de muncă silnică.

Penitenciarul din Aiud a fost de-a lungul perioadei comuniste situat în epicentrul sistemului represiv din România comunistă, fiind, alături de cele de la Jilava și Gherla, prin numărul și calitatea celor deținuți, închisoare de categoria I. Spre deosebire de celelalte închisori, cea din Aiud și-a păstrat caracterul de spațiu de pedepsire, reeducare și izolare, de-a lungul întregii epoci comuniste. Cei ajunși la Aiud între anii 1945-1989 au fost considerați de regim ca fiind cei mai periculoși dintre deținuții politici. Legionarii, foștii demnitari, reprezentanții de marcă ai elitelor politice, sociale, culturale, economice. În fapt, alături de legionari – unii dintre ei rămași încă din 1940 –, aici au fost aduse treptat toate categoriile care anterior constituiseră elita statului român. Din septembrie 1948, în urma aplicării ordinului nr. 17249 al Direcției Generale a Penitenciarelor, condamnările politice urmau a fi executate la Aiud, Gherla, Pitești și Târgșor.

Penitenciarul din Aiud urma să îi găzduiască pe cei mai periculoși infractori, criminali de război, dar și pe intelectuali (ordinul preciza următoarele categorii: avocați, arhitecți, comercianți, farmaciști, medici, ingineri, învățători, profesori, preoți, scriitori, subofițeri, ziariști), precum și pe toți cei care fuseseră bancheri, chiaburi, moșieri, industriași și diverși patroni. Închisoarea și-a păstrat același caracter până în 1964 – cu mențiunea că în anii șaizeci foștii legionari au devenit categoria predominantă. După 1964 și până în 1989, la Aiud au fost aduși toți aceia care au fost condamnați pentru infracțiuni asimilate politic, contra securității statului.

Până în 1948 la închisoarea din Aiud s-au păstrat multe dintre normele de organizare și funcționare a vieții de penitenciar caracteristice perioadei interbelice: accesul la ziare și cărți, posibilitatea de a intra în contact cu familia (corespondență, dar și vizite), primirea de suplimente de hrană, o supraveghere limitată și nu foarte agresivă – ceea ce a și dus la înregistrarea unui mare număr de evadări. Încă în 1944 aici au fost depuși arestații sau internații considerați periculoși din punct de vedere politic. Alături de legionarii rămași în penitenciar, aici au fost aduși cei considerați a fi vinovați de crime de război, spionii și trădătorii. Chiar dacă până în vara anului 1945, în contextul tensiunilor interne, generate de ascensiunea treptată și agresivă a comuniștilor la putere, din închisoare au evadat destul de multe persoane, fiind, pe de altă parte, eliberați mai mulți deținuți condamnați pentru fapte politice, detenția de acest tip nu a dispărut. Și toate sufletele distruse la Aiud de undeva din ceruri privesc cu îngăduință și poate iertare spre locul săvârșirii lor.

Dumnezeu să-i ierte și să-i odihnească!

Bibliografie: (Grigore Caraza - Aiud însângerat)

IDEEA DE PATRIE LA ROMÂNII ARDELENI

Prof. Avram Marcela, Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Alba Iulia

În acest studiu mi-am propus să analizez ideea de patrie și modul cum au văzut românii din Ardeal patria, în condițiile în care, datorită împrejurărilor politice, geografice, sociale și economice aceștia conviețuiau cu alte naționalități și sub o conducere străină propriilor lor interese. Am analizat ideea de patrie, pornind de la viziunea exprimată de cei care au aprofundat sensul ei de a lungul timpului într-un mod sau altul.

În ultimele două sute de ani, cei mai mulți locuitori ai planetei s-au obișnuit să-și definească identitatea în termeni naționali. Începând cu secolul al XIX-lea, la întrebarea ce ești?, majoritatea indivizilor s-au deprins să răspundă, fără să se gândească prea mult: francez sau englez, sau german, sau român. Dar istoria ne arată că această manieră de identificare este una recentă și a apărut abia la sfârșitul secolului al XVIII-lea, după Războiul de Independență al coloniilor engleze din America de Nord și după Revoluția Franceză. În epoca modernă însă, lucrurile s-au schimbat. Odată cu secolul al XIX-lea se afirmă națiunea, o nouă formă de solidaritate, care pretinde membrilor săi o loialitate necondiționată, mai presus de orice, mergând până la sacrificiul suprem.

Potrivit definiției cercetătorului american Benedict Anderson, națiunea este o comunitate politică imaginată. Membrii săi nu se cunosc personal, nu s-au văzut niciodată, la drept vorbind nu au prea multe lucruri în comun, dacă nu s-ar simți legați printr-un formidabil sentiment de solidaritate, care le cere să-și dea și viață în numele acestei legături. Sau, după cum adaugă profesorul Lucian Boia, de la Universitatea din București, națiunea presupune o singură condiție obligatorie: voința de a fi. Limba, teritoriul, religia, istoria celor care o compun pot să fie foarte diferite; contează doar voința lor de a trăi împreună. Noi, în partea aceasta destul de îngustă a Europei în care viețuim, ne-am obișnuit să legăm identitatea națională de limbă. Este român cel care vorbește românește, este ungur cel care vorbește ungurește și așa mai departe.

Transilvania este înfățișată întotdeauna ca o parte componentă, indisociabilă, a României, nu doar din punctul de vedere al realității politico-administrative actuale, ci și din acela al apartenenței istorice și al esenței de civilizație pe care ar conține-o. Luarea în considerare a Transilvaniei ca un element particular, aparte, autonom, în cadrul civilizației românești, este obstrucționată de faptul că românii o definesc nu ca o parte oarecare, ci ca nucleu al specificului lor, ca esență și inimă a românismului. Această calitate atribuită Transilvaniei se manifestă în diferite ipostaze istorice concrete: ea este patria regelui Decebal și, în același timp, leagănul latinității românilor, devenind, astfel, spațiul privilegiat al etnogenezei și al originilor; tot ea va fi, mai târziu, zona în care este redescoperită latinitatea, prin școala Ardeleană, construindu-se, astfel, modelul identitar modern al românilor, răspândit după aceea, tot de către ardeleni, și peste Carpați. Pe urmă, Transilvania va fi spațiul ideal al luptei naționale, aducând în față tuturor românilor modelul exemplar al rezistenței în față deznăționalizării și al mișcării pentru emancipare.

Transilvania, o regiune istorică a cărei evoluție s-a caracterizat prin interacțiunea permanentă pe teritoriul ei a mai multor identități culturale importante, este un exemplu deosebit de relevant pentru studiul contradicțiilor și evoluțiilor ideatice generate de afirmarea modelului estic al națiunii într-o zonă complet nefavorabilă din punct de vedere etno-demografic pentru implementarea proiectelor de omogenizare.

Regiunea are importante tradiții de multiculturalitate și autoguvernare regională. "În evul mediu a făcut parte din statul maghiar, bucurându-se însă, datorită așezării ei geografice îndepărtate, de un grad ridicat de autonomie administrativă și politică". După căderea Ungariei independente în 1541, Transilvania a devenit un principat autonom sub suzeranitate turco-otomană, menținându-și acest statut mai mult de 150 ani, până la începutul secolului al XVIII-lea, când a fost inclusă în Imperiul Habsburgic ca o unitate administrativă autogovernată. Începând din 1867, regiunea a aparținut Ungariei în cadrul Monarhiei Austro-Ungare, devenind parte a României după disoluția statului dualist la sfârșitul primului război mondial. Întreaga evoluție a Transilvaniei s-a caracterizat prin interacțiunea și raportul de forțe - demografic, economic, politic și spiritual - mereu în

schimbare dintre cele trei comunități etnice importante - români, maghiari, germani - care deopotrivă au considerat acest pământ ca patria lor, fiind legați de acesta prin profunde legături emoționale. Caracterul multicultural al regiunii a fost de altfel parțial reflectat și recunoscut de către sistemul politic medieval al regiunii.

La începutul secolului al XIX-lea, patria avea o accepțiune strict teritorială, iar în cuprinsul ei puteau coabita mai multe națiuni, în timp ce națiunea avea o accepțiune etnică. Este adevărat, apare deja tendința de a asocia națiunii o dimensiune teritorială, o vatră a acesteia, atât ca patrie originară a românilor, cât și ca întindere locuită în prezent de națiune. Dar acest atribut teritorial al națiunii nu era identificat cu patria. Patria făcea trimitere, în primul rând, la un teritoriu delimitat în sens istoric, administrativ și juridic, la o provincie, o țară, care are un trecut istoric și ai cărei locuitori se supun acelorași legi și aceluiași guvernământ. Patria invocată cel mai des de către românii ardeleni era Transilvania, și nu Imperiul, ceea ce arată că noțiunea respectivă moștenea mult din vechile solidarități medievale regionale, îndreptate, în primul rând, spre o provincie (*pays*, ca în Franța), și nu către un stat înglobant, prea puțin centralizat.

Altă patrie imaginată de românii ardeleni era cea la care se gândea canonicul greco-catolic Timotei Cipariu, în primăvara lui 1848: o Ungarie liberală și multinațională. În seria sa de articole care pledau în favoarea unirii Transilvaniei cu Ungaria, Cipariu susținea că în primul rând, un stat mai mare și mai puternic este în avantajul cetățenilor săi. Pe urmă, în Transilvania, românii aveau de suferit din cauza rivalităților naționale, a privilegiilor sociale și a diferitelor discriminări. În schimb, într-o Ungarie modernă, prin uniunea proiectată se vor aduna la un loc cele trei milioane de români din Ardeal și Ungaria, ceea ce va întări și naționalitatea românilor.

La sfârșitul secolului al XVIII-lea începea, și în cazul societății românești din Transilvania, procesul de disoluție a solidarităților premoderne. Treptat, legăturile sociale, politice și culturale care țineau laolaltă societatea tradițională se vor rupe, fiind înlocuite de noi forme de coeziune socială. În locul economiei țărănești de subzistență apare economia de piață deschisă spre industrializare; în locul culturii orale, folclorice se răspândește cultură scrisului, bazată pe școală iar în locul ierarhiilor sociale și politice tradiționale ia naștere societatea egalitară democratică în care toți sunt asemenea, din punct de vedere al drepturilor și al libertăților politice, ca și în ceea ce privește apartenența unanim recunoscută la aceeași comunitate națională. Locul spațiului sacru, al ritualului și al sărbătorii al universului ordonat de către un Dumnezeu omniprezent, va fi luat de lumea secularizată, explicabilă, rațională în care divinitatea era așezată într-un spațiu celest îndepărtat. În spațiul rămas liber ca urmare a distrugerii factorilor tradiționali de coeziune socială se inserează noul principiu de ordonare a realității sociale, naționalismul. Acesta apare pe ruinele identităților tradiționale etnice, cultural, sociale și religioase, identități bazate, după cum scrie Benedict Anderson, pe contactul nemijlocit, personal al fiecărui individ cu membrii comunității de care aparținea.

Intellectualii sunt aceia care vor da expresie crizelor identitare, confecționând o națiune, oferită apoi spre folosință societății. Ei îi construiesc acestei națiuni o istorie, o limbă literară comună, îi asociază națiunii un proiect politic, ceea ce reprezintă esență demersului naționalist. În primul rând patria românilor ardeleni, menită să ofere adăpost națiunii lor, era cea care reprezenta un subiect controversabil greu de delimitat.

Românii ardeleni aveau mai întâi, cadrul teritorial și politic-administrativ oferit de Marele Principat al Transilvaniei, component al Imperiului Habsburgic, cadru care beneficia de o dimensiune istorică de consistență, esențială pentru mentalitățile epocii. În mod evident, Transilvania era patria proximă a acestora. Transilvania ca adăpost pentru o națiune modernă putea fi imaginată în trei variante posibile de reorganizare. O primă variantă era aceea a unei Transilvanii plurinaționale, care să țină cont de diversitatea etnică și de tradiția istorică a reprezentării politice în Dietă a mai multor entități relativ autonome. În consecință, românii urmau să fie doar unul dintre elementele constitutive ale unei asemenea patrii multinaționale. A doua variantă era aceea a unei Transilvanii românești, în care românii să dețină rolul conducător, având ca argumente legitimize majoritatea lor numerică, precum și o construcție istorică axată pe ideea priorității și continuității. În fine, a treia variantă era aceea a unei Transilvanii ungurești. Ea se întemeia tot pe un argument

istoric, cel al apartenenței Ardealului la Regatul Ungariei, dar și pe unul de factură modernă, respectiv pe proiectul național maghiar elaborat de Széchenyi și Kossuth, bazat pe contiguitatea națiunii maghiare în cuprinsul întregului său teritoriu istoric. Pentru români, ultima variantă nu reprezenta însă doar o versiune străină, nedorită, impusă din direcția proiectului național maghiar. Ea putea avea implicații benefice asupra românilor din părțile estice ale Ungariei, aproape tot atât de numeroși ca și românii ardeleni, dar care, după criteriile politico-administrative ale epocii, nu se considerau cetățeni ai Transilvaniei, ci locuitori ai Ungariei.

A doua patrie posibilă a românilor ardeleni era Imperiul Austriac. Din perspectiva loialităților politice de tip tradițional, pentru românii ardeleni, dinastia habsburgică reprezenta unicul izvor al suveranității și autorității statale.

În fine, a treia patrie pe care o propuneau intelectualii ardeleni conaționalilor lor era constituită din ansamblul teritoriilor locuite de elementul demografic românesc. Această reprezentare geografică delimita vatra teritorială a românilor prin frontiere naturale și minimaliza discontinuitățile etnice, care apăreau pe hartă doar ca niște insule ne semnificative, înglobate în masa cât mai omogenă a românității. O asemenea patrie era însă doar una simbolică, lipsită de dimensiunea politică. Nu putem înțelege rădăcinile culturii politice ardelenesti fără o cercetare sistematică și în nuanțe a conceptelor politice care au contribuit la formarea exercițiului public și politic în societatea românească, într-un moment sau altul.

Elemente care ne îndreptătesc să precizăm că, în mediul românesc esențială pentru cristalizarea spiritului identitar a rămas religia și implicarea Bisericii în viață comunitară, având în vedere că la românii din Transilvania acest cadru a fost singurul, parțial, admis. Pe tot parcursul secolului al XVIII-lea, ceea ce era specific românilor ardeleni era sensul dat conceptului națiune și relația pe care națiunea o avea cu patria.

Națiunea a avut, în primul rând, conotația categoriei juridice de „stare”, care cuprindea într-o comunitate o categorie de locuitori în temeiul situației ei sociale; o a doua accepție era dată de „confesiune”, desemnându-i pe membrii aceleiași Biserici. În faza incipientă, în al treilea rând, se naștea acum națiunea, ca denumire a unei comunități dezvoltate pe bază de neam, definindu-se prin identitate de origine, limbă, credință și cutume.

În Transilvania, atât pentru sași, maghiari cât și pentru români, religia continuă să fie determinantă în identificarea apartenenței naționale și în susținerea sistemului administrativ și politic. În conștiința lui Micu Klein, de exemplu, sursa principală a națiunii continuă să fie religia, prin urmare cele trei sensuri se suprapuneau. Clerul a avut, în anii mijlocului de secol al XVIII-lea, de fiecare dată, pe urma modelului maghiar, la români, sârbi sau slovaci, o pondere tot atât de hotărâtoare la argumentarea religioasă, cât și la cea politică în lupta pentru libertate și a manevrat formarea opiniei publice. În această optică, Biserica și religia erau, categoric, subsumate naționalității, își pierdeau autonomia, devenind, la fel ca istoria, tradiția sau cultură, factori de expresie ai națiunii. Confesiunea constituia elementul cel mai important care definea identitatea, iar etnia a devenit treptat modul specific prin care se particulariza națiunea. Dacă, inițial, pentru Inochentie Micu, era vorba de o națiune confesională, pentru membrii Școlii Ardelene s-a conturat imaginea unei etnonațiuni definibilă prin limbă, origini comune, istorie. Desigur, era vorba despre un termen generic care denumea o comunitate culturală cu aspirații politice și nu unul care exprimă națiunea în sens modern, statal.

Despre policromia ideii de patrie și patriotism în Transilvania secolului al XVIII-lea nu putem vorbi decât reevaluând sursele locale, în primul rând, punându-le în context și comparând acoperirea termenilor, în cadrul frontierelor limbii epocii (J. Zemmrich, Pieter M. Judson). În al doilea rând, analiza nu poate fi făcută decât în relație, între românii ardeleni și românii din Principatele extracarpătice, dar și în legătură cu maghiarii și sașii din Transilvania, într-o epocă ce a fost caracterizată deopotrivă prin cosmopolitism și identitate națională.

Pentru întreg secolul al XVIII-lea, patria avea pentru românii ardeleni două accepțiuni semantice. În primul rând, pentru cei plecați la studii în colegiile iezuite ale Europei, reprezenta nostalgia căminului/acasă (Heimat), a pământului natal. Prin vocea lui Petru Maior patria începea să fie definită în vocabularul nostru politic și din perspectiva socială: „[...] Asemene, de nu se

socotesc a fi cetățeni și fii patriei români aceia, carii nu sînt nemeși, întocmai nici ungurii aceia, carii nu sunt nemeși, nu se socotesc a fi cetățeni și fii patriei în Ardeal”.

Juristul Ion Budai Deleanu (istoric și filolog, deopotrivă) a dat o conotație politică mai clară noțiunii, atribuindu-i sensul modern, inducând chiar un iz republican termenului: „[...] despre un lucru necinstit, căci este necinstit, ba chiar criminal, a învinui public o națiune, a i se răpi patria și a o lipsi de existența cetățenească [...]” În mod neașteptat, avangardistul Budai Deleanu vedea o suprapunere între patrie și națiune, concepte pe care le asocia libertăților democratice.

Un aspect interesant în percepția patriei la Goethe este expresia „erweitertes Vaterland”, adică „patrie lărgită”, încercând să definească, printre primii, conceptul de Europa. Poate de aceea, pentru oamenii de pe Câmpia Libertății, în 13-15 mai, a se uni cu Țara era, pe de o parte, un fel de repatriere, adică un fel de reîntregire a matricei lor identitare, ce căpăta, desigur, datorită lui Cantemir și Școlii Ardelene, o formă și un contur: „Ardealul e patria aurului și a metalelor noveri care vor curge toate în pungă națiunii ungurești, că sarea și toate bunătățile patriei noastre vor adauge tezaurului ungurilor pauperitatea românilor, iară feciorii românilor vor formă legiuni care se vor bate pentru gloria celor ce le-au șters numele barbar, că patria noastră e cetate încungiurată de la naturi cu muri cumpliti”.

Aaron Florian, rămâne fidel principiului iluminist conform căruia patria este țara nașterii: „Numele de patrie, patriot și patriotism sunt dulce în gurile tuturor, dar sunt puțini care pătrund adevărată lor însemnătate [căci] fără cunoștință de adevărată însemnare a numelui de patrie, nu sunt patrioți, fără patrioți nu e patriotism, fără patriotism nu e fericire privată, nu e fericire publică”. Cu toate că ardeleanul Aaron Florian făcea o ierarhizare a națiunilor în funcție de patriotism, el păstra o viziune cosmopolită, iluministă asupra patriei. Crezul căruia i se închină Aaron Florian era acela că „[...] omul civilizat este cetățean [și] trăiește mai mult o viață morală decât fizică; printr-această se deosebește de sălbatic și de rob [...]. Cetățeanul nu mai trăiește atunci numai pentru sine, ci și pentru alții”. Se naștea astfel, în cultură politică a românilor, ideea specifică secolului al XIX-lea, conform căreia patriotismul devenea religia lumii moderne: „[...] patriotismul, că și religia, este un lucru al conștiinței [...]. Cetățeanul se definea prin patriotism, iar patriotul trebuia să fie un bun cetățean. Pentru Aaron, la primul nivel, sentimentul de patriotism se leagă de „locul nașterii sale, de tovarășii copilăriei sale, de prietenii tinereților sale, de limba națională, de obiceiurile, de părerile și tradițiile compatrioților săi, și, cu un cuvânt, de toate ale patriei sale” iar la al doilea nivel, patriotul vrea „tot binele concetățenilor cu care cineva trăiește împreună în societate [pentru] a le înmulți fericirea [...]”.

Momentul în care patria a început să primească treptat sens național, statal, a fost și în Transilvania, la fel că în celelalte două principate românești extracarpătice revoluția de la 1848. Printre revendicările românilor ardeleni, la 1848, se reitara cererea de recunoaștere a lor că fii ai patriei, adică egali în drepturi cu maghiarii și sașii. Odată cu discursul lui Simion Bărnuțiu de la Blaj (15 mai 1848), ceea ce începea să-i separe pe românii ardeleni de concetățenii lor, maghiarii și sașii, era dorința de unire a tuturor românilor într-un stat național. Era momentul care consacra legătură de nezdruccinat între națiune și patrie. Se impunea acum percepția panromânească asupra statului, adică perspectiva etnică asupra țării.

Pe fundamentul dezvoltării conștiinței naționale românești, se maturiza concepția etnică, patria confundându-se acum cu statul național propriu, singurul în care „patriotismul cetățenilor este necondiționat”. Acest ideal a fost încurajat de modificarea treptată a percepției de ansamblu a românilor din cele trei provincii (Transilvania, Banat, Bucovina) despre ei înșiși, confirmată de o anumită solidaritate politică (manifestată în timpul războiului ruso-turc din 1877-1878 sau în timpul Marelui Război din 1916-1918).

Într-o caracterizare alegorică, poetul George Coșbuc ilustra percepția etnică adoptată de către elită românească de la cumpăna secolelor XIX-XX. Prin alăturarea conceptelor „țară - patria română” el promova viziunea panromânească a statului național. În epoca care echivala conceptul de patrie cu cel de națiune, chiar și prin intermediul presei satirice românești a vremii continuă să se popularizeze ideea conform căreia Transilvania reprezenta patria românilor, locuitori ai Imperiului Austro-Ungar, cu sensul de acasă, adică pământul natal, familiar, ocrotitor.

Concluzie

Construcția semantică a noțiunii de patrie rămâne esențială în configurarea unui discurs național modern și ea reprezintă, deopotrivă, un fenomen cultural, dar și un produs al interacțiunii imaginilor și reprezentărilor legate de identitate-alteritate. Și în Transilvania, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, această imagine era deja bine constituită și configurată. Pentru românii ardeleni a rămas, pe parcursul secolelor XVII-XIX, meritoriu și pozitiv, efortul constant de a-și adevăra atât limbajul istoric, cât și pe cel politic sau literar mișcării ideologice. Pentru ei toți, patria și patriotismul erau legate de Transilvania, astfel s-a ajuns și aici, că și în alte provincii ale Imperiului Habsburgic, că patriotismul să alimenteze naționalismul. Acestea sunt realități ale trecutului istoric pe care ardelenii nu le-au putut ignora și pe care le au înțeles și le au acceptat pentru devenirea lor în aceeași patrie.

Bibliografie:

- 1.Laura Stanciu, **CONCEPTUL DE PATRIE LA ROMÂNII ARDELENI DE LA 1700 LA 1848** în *Orientări în studiul discursului istoric. Aspecte semantice. O propunere pentru istoria Transilvaniei*, Ed Aeternitas, Albă Iulia, 2009.
- 2.Mircea Brie, **IDENTITATEA ETNICĂ ÎN TRANSILVANIA (A DOUĂ JUMĂTATE A SECOLULUI XIX – ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX). REPERE METODOLOGICE**, în *ISTORIOGRAFIE ȘI POLITICĂ ÎN ESTUL ȘI VESTUL SPAȚIULUI ROMÂNESC*, Coordonatori Svetlana Suveică, Ion Eremia, Sergiu Matveev, Sorin Șipoș, Editura Cartdidact / Editura Universității din Oradea Chișinău / Oradea 2009.
- 3.Neumann Victor, *Neam, popor sau națiune? Despre identitățile politice europene*, 2005, Second Edition, Curtea Veche București, p. 60- 63.
- 4.Sorin Mitu, *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, București, Editura Humanitas, 1997, 436 p., în *Apulum*, XXXIV, 1997, p. 715-716.
- 5.Sorin Mitu, *Transilvania mea, istorii, mentalități, identități*, ed. Polirom, 2006
- 6.Conceptele de “patrie” și “patriotism” în Transilvania secolului al 18-lea. O perspectiva comparativă, în vol. *Reconceptualizarea istoriei. Noțiuni fundamentale românești (Vol. I)*. Edited by Victor Neumann, Iași, Polirom, 2010.
- 7.Gavril Flora, „Ce este o Națiune? Identitatea Teritorială și Populațională în structura ideatică a ideologiilor naționale” din Transilvania, în www.policy.hu.

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ A ELEVILOR - „CIRCULAȚIA SUBSTANȚELOR CHIMICE PRIN BIOSFERĂ”

Profesor Ștefan Diana Maria, Colegiul Național „Lucian Blaga” Sebeș

Procedeul propus permite elevilor de clasa a VII-a, dar și a celor care studiază opționalul „EDUCAȚIE ECOLOGICĂ” să-și însușească singuri cunoștințele propuse de programator. Programul cuprinde materia compartimentată în pași mici care trebuie parcurși la rând, iar după fiecare pas elevul află dacă rezultatul obținut de el este corect, doar astfel va putea să treacă mai departe.

Fiecare elev primește textul programat expus într-o fișă specială împreună cu instrucțiunile de folosire: se acoperă răspunsul fiecărui pas și se notează răspunsul considerat în spațiul punctat. După notare se descoperă răspunsul și se trece la pasul următor.

Pasul 1. Din lecțiile anterioare cunoașteți că biosfera cuprinde toate ecosistemele de pe suprafața Pământului. Toate organismele vii, plante și animale, împreună cu mediul lor abiotic constituie.....; Răspuns 1: Biosfera

Pasul 2.Învelișul apelor este hidrosfera, al rocilor și mineralelor litosfera, al aerului atmosfera. Ele se numesc.....;Răspuns 2: Geosfera

Pasul 3.Apelați la cunoștințele voastre de chimie și fizică, exemplu: moleculele și atomii sunt porțiuni mici ale tuturor corpurilor. Toate substanțele chimice sunt alcătuite din..... și;Răspuns 3: molecule și atomi

Pasul 4.Atomii și moleculele intră în alcătuirea substanțelor chimice și a corpurilor fără viață, dar și în toate plantele și animalele, în toate ecosistemele. Întreagaeste constituită dinși.....;Răspuns 4: biosferă, atomi și molecule

Pasul 5.Substanțele sunt formate din unul sau mai multe elemente. Oxigenul, hidrogenul, azotul, carbonul și fierul sunt.....;Răspuns 5: elemente chimice

Pasul 6.De la fizică cunoașteți că toate corpurile sunt în mișcare, prin urmare și substanțele chimice din care sunt alcătuite corpurile și implicit atomii și moleculele lor. De pildă, când apa unui lac se evaporă circulă atomii de hidrogen și oxigen din lac spre atmosferă. Atomii și moleculele din natură.....;Răspuns 6: circulă sau migrează

Pasul 7.Împreună cu apa circulă și alte substanțe chimice prin învelișurile Pământului. Circulația substanțelor prin geosferele scoarței terestre este un proces.....;Răspuns 7: geochimic

Pasul 8.Plantele se hrănesc cu apă în care sunt dizolvate sărurile minerale; din aer absorb dioxidul de carbon. În procesul fotosintezei, din aceste substanțe chimice iau naștere în frunze, substanțe organice ca de exemplu glucoza și amidonul. În plante au loc procese chimice complicate. Din substanțele chimice pe care le conțin plantele, animalele își extrag, de obicei în tubul lor digestiv, substanțele necesare care prin sânge ajung în celule, unde au loc alte reacții și procese chimice complicate. În plante și animale au loc deci.....și.....chimice complicate. ;Răspuns 8: reacții și procese

Pasul 9.Procesele chimice din organismele vii sunt procese biologice, de aceea ele se numesc procese biochimice. În orice plantă, în fiecare animal și chiar în virusuri și bacterii au loc procese.....;Răspuns 9: biochimice

Pasul 10.Procesele chimice de circulație a substanțelor prin învelișurile neviului ale Pământului se numesc.....iar cele care au loc în organismele vii.....;Răspuns 10:procese geochimice;proces biochimice

Pasul 11.Plantele iau din mediul abiotic (din atmosferă, hidrosferă și litosferă) substanțe chimice, deci, acceptă atomi și molecule. Pe de altă parte, prin respirație, ele cedează în atmosferă atomi de carbon. După moartea plantelor și animalelor, substanțele chimice din care sunt compuse corpurile lor trec în sol, în mediul neviu. Atomii circulă, prin urmare, din mediul neviu în organisme și de acolo din nou în mediu. Aceiași atomi migrează atât prinvii cât și prin.....neviu. ; Răspuns 11: organisme; mediul

Pasul 12.Atomii de carbon sunt luați de plantele verzi din aer, formându-se din ele, prin procesul fotosintezei, substanțe chimice complexe. Aceste substanțe organice conțin aceiași atomi de carbon care au fost asimilați în fotosinteză. Pe de altă parte, plantele respiră, deci degajă dioxid de carbon. Migrația atomilor de carbon din aer în plantă și de acolo din nou în aer este un proces.....;Răspuns 12: biochimic

Pasul 13.Să ne închipuim că am putea călători împreună cu substanțele chimice conținute în frunza unui măr. Toamna, frunzele cad pe sol, acolo încep să putrezească, adică bacteriile descompun substanțele chimice din frunză. Substanțele organice complexe sunt descompuse în substanțe chimice simple, până se formează săruri minerale din substanțele fostei frunze. Procesul de transformare a substanțelor organice complexe în substanțe minerale se numește

mineralizare. Atomii substanțelor organice suferă în urma putrefacției un proces de.....;Răspuns 13: mineralizare

Pasul 14. Uneori mineralizarea se poate realiza rapid, încât primăvara următoare aceiași atomi pot fi absorbiți prin rădăcina mărului nostru. Atomii ajung din nou în plantă, unde se sintetizează noi substanțe. Substanțele organice complexe se pot acumula în frunze, iar toamna ele pot ajunge din nou la nivelul solului. Procesul de migrare a atomilor se desfășoară deci în circuite sau cicluri, același atom putând parcurge de mai multe ori același.....;Răspuns 14:circuit sau ciclu

Pasul 15. Atomii din frunze pot parcurge și alte verigi. Ei pot ajunge în stomacul unei omizi, de acolo la o pasăre insectivoră unde stau mai mulți ani. De la pasărea insectivoră atomii pot migra în corpul unei pisici care devorează pasărea. Circuitele biochimice nu sunt așa simple, ele nu se repetă în același mod în fiecare an, ci sunt în general extrem de;Răspuns 15:complexe sau complicate

Ca material didactic au fost folosite planșele cu ciclurile elementelor în natură și circuitul materiei în ecosistemul pădure.

Bibliografie

- 1.Mohan, Gh., Ardelean,A. Ecologie și protecția mediului, manual preparator, Editura Scaiul, București, 1993
2. Stugren, B., Killyen, H. Ecologie, probleme generale și de tehnologie didactică, Editura Didactică și Pedagogică, București,1975
3. Zavoianu,I, Studii geografice cu elevii asupra calității mediului înconjurător, Editura Didactică și Pedagogică, București,1981
4. *** Manual de ecologie, Soros Foundations, 888 Seventh Avenue, New York, NY 10106 SUA,1995

CREAREA UNUI MEDIU DE ÎNVĂȚARE PLĂCUT -PROBLEME ȘI POSIBILE SOLUȚII-

Prof. Muscalagiu Arabela, Colegiul Tehnic „Ion. D. Lăzărescu” Cugir

Crearea și întreținerea unui climat benefic în sala de clasă contribuie în mod decisiv la buna desfășurare a activității didactice. Dacă atmosfera de la locul de muncă influențează puternic randamentul adultului, elevii, la rândul lor sunt sensibili la stimulii care îi înconjoară. Datoria dascălului este să înțeleagă acest fenomen și respectând personalitatea celor pe care îi are în față, să găsească mijloacele și metodele care să însenineze spațiul din jurul său, spre binele elevilor. Care sunt caracteristicile psihologice și materiale ale unui mediu benefic de învățare? Cum îl putem realiza? Care sunt principiile și normele care ne sprijină în acest demers? De unde până unde trebuie să le respectăm și când avem voie să devenim creativi? Iată câteva dintre întrebările la care ne propunem să răspundem în rândurile de mai jos. Unghiul din care privim este cel al profesorului de geografie, preocupat să transmită elevilor săi nu numai valorile științei, ci și un fel sănătos de a înțelege, prețui și organiza mediul înconjurător.

În zilele noastre, oamenii de știință ne atrag atenția că între bolile grave ale generației tinere se află lipsa de voință. Și totuși, fiecare dascăl trăiește revelația faptului că „omul acesta mic și slab are uneori fulgerări minunate”(E. Bernea, 2002). Întrebarea este: cum putem trăi cât mai des bucuria acestei revelații, cum îi putem ajuta pe copiii noștri să redobândească motivația învățării?

Motivația învățării reprezintă un cumul de factori interni care dau sens și energie activităților școlare. Existența ei este condiția *sine qua non* a desfășurării oricărei secvențe de învățare. Nu vom reuși niciodată într-o acțiune pe care nu o dorim și nu ne-o asumăm. Experiența

de la catedră ne dovedește faptul că motivația învățării este un edificiu complex, pe care îl clădim cu efort, în timp. Ea nu apare de la sine, decât în foarte puține cazuri, excepții care întăresc regula. De cele mai multe ori elevii trebuie convinși că merită să învețe, că dincolo de notă este un scop mai înalt, că până la urmă, victoriile de la școală au un rost.

Profesorul are un rol creator. El își formează discipolii atât prin exercitarea propriu-zisă a profesiei, cât și prin trăsăturile sale de personalitate. Acestea se imprimă în mediul spiritual și se reflectă în cel material (sala de clasă, cabinetul, laboratorul în care își desfășoară orele).

Subliniind faptul că numărul elevilor care prezintă dificultăți în învățare este în creștere, cercetătorii fenomenului reușitei școlare precizează factorii săi determinanți (T. Kulcsár, 1978):

1. ELEVUL

- Factorii biologici (rezistența la oboseală și sănătatea);
- Factorii psihologici (factorii intelectuali, factorii afectiv-motivaționali, orientarea și autoreglarea personalității);

2. PROFESORUL

- Structura personalității;
- Pregătirea profesională și prestigiul social;
- Atitudinea față de profesie și elevi;

3. FACTORII PEDAGOGICI

- Metoda didactică (gradul de activare a elevului, îmbinarea teoriei cu practica);
- Natura, organizarea și dozarea cerințelor școlare;

4. FACTORII SOCIALI

- Familia (organizarea și climatul afectiv, condițiile economice și culturale);
- Clasa (numărul elevilor și climatul emoțional);
- Relațiile extrafamiliale și extrașcolare.

Ținând cont de cele de mai sus, crearea unui mediu de învățare benefic considerăm că trebuie să urmărească două direcții: pe de o parte asigurarea unui mediu spiritual ocrotitor și stimulant, iar pe de altă parte, oferirea unui mediu material sănătos și bine utilat.

I. AMBIANȚA SPIRITUALĂ – CLIMATUL PSIHO-AFECTIV

Responsabilitatea atingerii idealului educațional, formării unor personalități armonioase și echilibrate, apasă fără îndoială pe umerii profesorului

Pornind de la principiul că „sarcina de bază a educației este dezvoltarea și structurarea forțelor creative existente în fiecare individ, în așa fel încât activitatea individuală să devină în mod firesc și o activitate creativă” (Dorina Sălăvăstru, 2004), vom căuta metodele prin care să oferim copiilor/tinerilor din fața noastră șansa de a-și manifesta personalitatea în mod liber, singura barieră fiind cea a bunului-simț.

O primă caracteristică a unei ambianțe plăcute considerăm că este **confortul spiritual**, privit ca o stare continuă de echilibru și mulțumire, determinată de absența conflictelor și amplificată prin respect, cooperare, bunăvoință.

În acest context sarcina educatorului este aceea de a păstra echilibrul între autoritate și îngăduință. „Este important ca profesorii să-și cunoască bine elevii, să-i întrebe despre interesele și familiile lor, să-i liniștească dacă au necazuri, să-i stimuleze să facă eforturi tot mai mari” (H. Gardner, 2004), tratând lucrurile cu atenție și responsabilitate, căci, lumea interioară a tinerilor, profundă și vulnerabilă este tainic ascunsă unei percepții imediate, de strictă suprafață.

Personalitatea elevului este un complex dinamic, aflat în continuă schimbare, marcat simultan de forță și fragilitate. Puterile creatoare ascunse în sufletele copiilor sunt diverse și au manifestări neașteptate. În același timp, incapacitatea dascălului de a le înțelege, aprecia și direcționa în sens pozitiv, poate determina inhibarea lor, până la dispariția totală. Cu toții păstrăm pe raftul cu amintiri din perioada de școală, icoana luminoasă a dascălilor care ne-au dat încredere în propriile forțe și ne-au deschis drumul cunoașterii cu zâmbetul și pasiunea lor, dar și chipul profesorului ale cărui metode dezastruoase (deși izvorâte fără îndoială din bune intenții) aveau un efect paralizant asupra încercărilor noastre disperate de a înțelege materia predată.

O a doua trăsătură importantă este crearea unui mediu psiho-afectiv guvernat de **ordine**, apărut de intervenții haotice, tulburătoare, lipsite de sens. Determinant este și sentimentul de atașament și mândrie al elevului, față de școala în care învață. Acest sentiment nu apare însă decât în cazul în care fiecare tânăr devine conștient că atmosfera din clasă depinde și de calitatea comportamentului său. De multe ori elevii gălăgioși se plâng de atmosfera obositoare din jur, realizând doar cu ajutorul profesorului sau al colegilor că ei înșiși sunt factorii perturbatori.

Din proprie experiență, considerăm deosebit de utile sondajele de opinie realizate periodic în rândul elevilor (de obicei după primul an sau după primul semestru de activitate împreună, repetate apoi la sfârșitul anilor de studiu sau ori de câte ori este necesar). Este o modalitate simplă de a fi la curent cu dorințele și așteptările copiilor, precum și gradul de „acoperire” a acestora. Afli dacă elevii trec pragul cabinetului tău cu seninătate și dorință de a afla ceva nou și interesant sau abia așteaptă să se termine ora, dacă documentarele folosite sunt eficiente sau plictisitoare, dacă încercările tale de a fi un dascăl înțelept și binevoitor sunt reușite sau nu etc.

Copiii pot fi solicitați să găsească soluții creative chiar pentru problemele pe care le identifică, iar rezolvarea lor le aduce un plus mulțumire și atașament față de colegi și profesor. Nu trebuie să uităm că relația elev-elev este cel puțin tot la fel de importantă precum cea pe care noi o dezvoltăm cu grupul de elevi și cu fiecare în parte. Dacă reușim să instaurăm un climat degajat, de bună-înțelegere și disponibilitate reciprocă de a comunica, roadele pe termen lung sunt deosebite.

II. AMBIANȚA MATERIALĂ – SALA DE CLASĂ

Igiena activității școlare are ca țintă evitarea epuizării, a surmenajului intelectual, dar și creșterea eficienței, a randamentului învățării. La fel de importante ca metodele de predare și procedeele de lucru alese sau organizarea echilibrată a programului, prin alternanța a disciplinelor de studiu și a pauzelor, sunt și măsurile care vizează poziția corectă a elevului în diferite situații de învățare (scris, citit, utilizarea calculatorului ș.a.), precum și cele privitoare la clădirea școlii (săli de clasă, holuri, laboratoare, cabinete, spații de documentare).

Fig. 1 Elemente de bază ale spațiului destinat învățării

Cele patru elemente esențiale ale unui mediu de învățare reușit sunt:

- **Asigurarea unui iluminat corect**, cu o puternică influență asupra psihicului (lumina condiționează activitatea omului –80% din informațiile din mediul înconjurător sunt obținute prin intermediul vederii, iar lumina influențează capital metabolismul și circulația sângelui).
- **Crearea unei ambianțe cromatice plăcute** (1. alegerea culorilor trebuie să țină cont de caracteristicile lor, astfel: folosirea culorilor vii atrage și concentrează atenția, provoacă gândirea; folosirea culorilor pastelate liniștește, induce senzația de relaxare și siguranță; folosirea culorilor închise este apăsătoare, reduce vizual spațiul de lucru și dinamismul. Nelipsit din spațiul de învățare trebuie să fie galbenul strălucitor asociat cu veselie, spontaneitatea, originalitatea, speranța, dinamismul gândirii și al trăirilor emoționale).

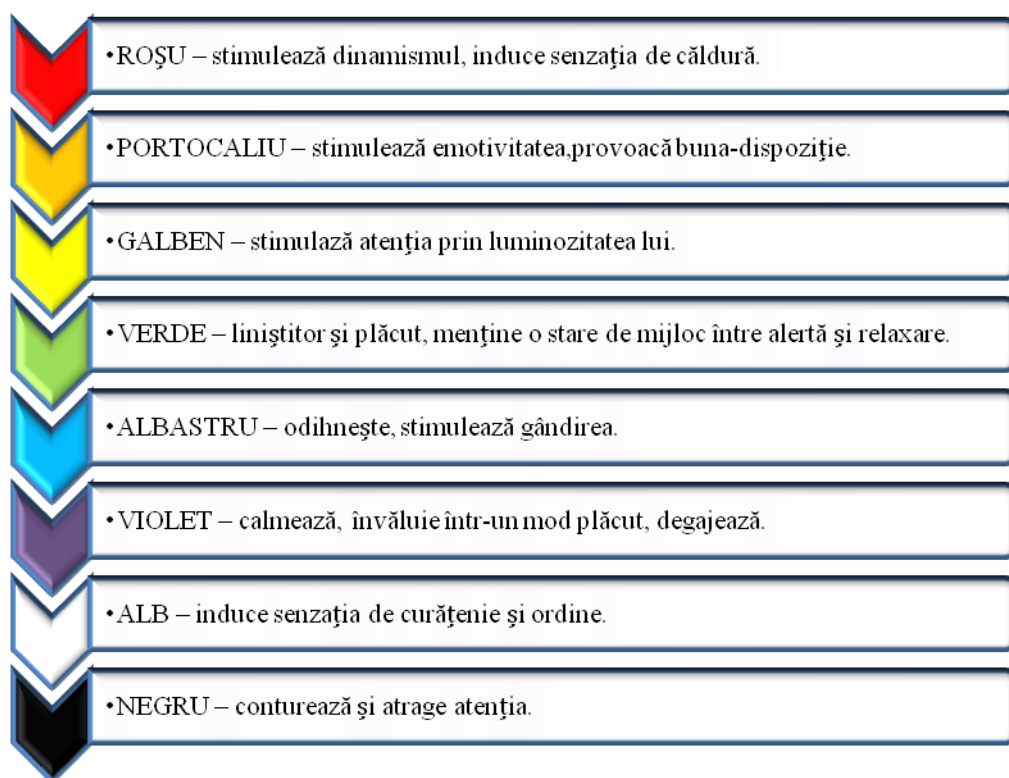

Fig. 2 Efectele culorilor asupra psihicului uman

- **Reducerea zgomotelor** de orice tip (liniștea este esențială pentru stimularea capacității de concentrare; gândirea profundă, contemplația, analiza unor fenomene complexe nu se pot desfășura decât într-un mediu liniștit, lipsit de surse de distragere a atenției; poate fi utilizată însă muzica clasică și ambientală pentru un fundal relaxant, recunoscut fiind efectul benefic al acestora asupra proceselor cerebrale);
- **Asigurarea unui microclimat optim** (aer curat, la o temperatură potrivită fiecărui anotimp și fiecărei activități desfășurate).

Dotarea spațiilor de învățare conform exigențelor științifice și necesității înțelegerii fiecărei materii este și ea foarte importantă. Școlile pun, din punct de vedere geografic, la dispoziția copiilor, atlase, hărți, enciclopedii. Adesea, înfrumusețarea secvențelor de predare se bazează și pe arhiva personală a profesorului (de fotografii, videoclipuri, documentare). Lipsa fondurilor alocate cabinetelor de geografie poate fi înlocuită prin creativitatea dascălilor și învățăceilor. Știm prea bine cum, sub îndrumarea corectă, cele mai neașteptate materiale refolosibile devin machete ale habitatului uman sau ale elementelor și fenomenelor naturii. Crearea lor este un prilej minunat de a ne (re)descoperi elevii în ipostaze benefice, neașteptate.

Marele Simion Mehedinți, spunea: „Școala muncii e altceva: ea înseamnă să pui în mișcare toate puterile trupului și sufletului copilăresc, pentru ca să le sporești pe toate și în același timp, din jocul lor liber, să dibuiești apoi care e însușirea cea mai puternică a fiecărui copil, pentru ca să-i poți da îndrumarea cea mai rodnică și pentru el și pentru societate. Lucrul cu mâinile e așadar numai unul din multe mijloace întrebuintate de educator în școala activistă sau școala muncii. A transforma prin urmare școala în atelier este o rătăcire; dar ne grăbim a adăuga că o astfel de rătăcire nu e nici pe departe la fel de primejdioasă, cum sunt școlile unde copilul e ținut la carte, după cum insectele sunt fixate cu un ac pe hârtia din cartoanele muzeelor.”

Fig. 3 Cabinetul de geografie și trei dintre machetele realizate de elevii clasei a IX-a A

CONCLUZII

Spațiul în care ne desfășurăm activitatea educativă condiționează în mod obligatoriu reușita sau eșecul acesteia. El are două dimensiuni, spirituală și materială, suprapuse însăși structurii ființei umane (suflet și trup). Învățarea este un proces complex care solicită elevii atât din punct de vedere psihic, cât și fizic. Cu cât condițiile oferite sunt mai plăcute, cu atât elevii sunt mai aproape de activarea și mobilizarea întregului lor potențial de învățare. Descoperirea metodelor și mijloacelor proprii de atingere a acestui deziderat țin de personalitatea dascălului și de pasiunea cu care acesta își privește profesia. Nu de puține ori, eforturile minime pot avea efecte maxime. „Ingredientele” de bază sunt răbdarea și creativitatea.

BIBLIOGRAFIE

- Amabile, Teresa, *Creativitatea ca mod de viață*, Editura Știință și Tehnică, București, 1997.
- Avdeev, D., *Nervozitatea la copii și adolescenți*, Editura Sophia / Editura Cartea Ortodoxă, București / Alexandria, 2005.
- Bernea, E., *Trilogie filosofică*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.
- Gardner, H., *Mintea disciplinată (Educația pe care o merită orice copil, dincolo de informații și teste standardizate)*, trad. de Anca Dobrinescu, Editura Sigma, București, 2004.
- Golu, M., Dicu, A., *Culoare și comportament*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1974.
- Golu, P., Golu, Florinda, *Psihologie: repere ale unei învățări raționale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
- Gordon, T., Burch, N., *Profesorul eficient: programul Gordon pentru îmbunătățirea relației cu elevii*, Editura Trei, București, 2011.

- Huțu, N., Sonnenschein, O., *Ambianța uzinală și randamentul în muncă*, Editura Facla, Timișoara, 1973.
- Kulcsár, T., *Factorii psihologici ai reușitei școlare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978..
- Mehedinți-Soveja, S., *Altă creștere - școala muncii*, Ediția a X-a, Editura Rotonda, Pitești, 2009.
- Sălăvăstru, Dorina, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.
- Truța, Elena, Mardar, Sorina, *Relația profesor-elevi: blocaje și deblocaje*, Editura Aramis, București, 2004.

CEI ȘAPTE ANI DE ACASĂ - OGLINDA EDUCAȚIEI COPIILOR

Prof. înv. primar Maier Ana-Maria și Dănilă Mariana, Șc. Gimnazială „Ax. Sever” Aiud

Cei 7 ani de acasă reprezintă o oglindă a educației pe care părinții o oferă copiilor în prima parte a copilăriei. Specialiștii susțin că regulile de comportament și educație oferite în primii 7 ani de viață ai copilului sunt definitorii pentru formarea lui ca adult. Educația unui copil nu constă numai în a-l învăța să scrie, citească și a deveni un bun exemplu la școală. Educația se reflectă în toate domeniile de dezvoltare: socială, psihologică, intelectual-cognitiv. Cei 7 ani de acasă sunt adesea caracterizați prin cât de manierat este copilul în interacțiunile cu ceilalți.

A-l învăța bunele maniere este însă un proces de durată, care va prinde contur în fiecare zi, iar cele mai bune ocazii pentru a îndruma copilul în direcția corectă sunt întâmplările curente din spațiul familial. Masa alături de membrii familiei, mersul la cumpărături, vizitele la bunici sunt tot atâtea momente în care copilul este obișnuit cu bunele maniere. Între 5 și 7 ani, copilul devine tot mai independent. El merge la grădiniță, stă cu buna sau cu bunica și, pentru că nu va mai fi tot timpul alături de părinți, este necesar să îi dezvoltăm mai mult capacitatea de comunicare cu cei din jur – copii și adulți. Acum ar trebui să poată purta o conversație cu adulții, să își argumenteze punctul de vedere în discuțiile cu copiii de aceeași vârstă, să intervină în discuțiile din familie, să vorbească la telefon. Încurajați-l să se exprime, lăsați-l să termine ce are de spus și nu îi faceți observații în public.

Replicile de genul „taci din gură, că ești mic și nu ai dreptul să vorbești” sau prelegerile ținute în public nu fac decât să umilească și să inhibe copilul.

Interacțiunea socială din această perioadă de viață este esențială pentru dezvoltarea normală din punct de vedere biologic, psihic și social. Fără socializare, disponibilitatea omului de a folosi și crea semne și simboluri rămâne nerealizată. Capacitatea omului de a învăța este direct legată de capacitatea lui pentru limbaj. În calitatea sa de vehicul pentru cunoștințe și atitudini, limbajul este factorul cheie în crearea societății umane. El face posibilă depășirea granițelor limitate ale biologicului pur, comunicarea ideilor, interacțiunea simbolică de care depinde societatea umană. Acest punct de vedere este puternic susținut de studii efectuate asupra copiilor lipsiți de contactul uman. Contactele umane și afecțiunea au rol deosebit în învățarea comportamentului uman. Lipsa acestora face ca un copil să nu poată învăța elementele rudimentare ale comportamentului uman.

Familia este principalul agent al socializării. Ea este intermediarul între societatea globală și copil, locul în care se modelează principalele componente ale personalității. Deși familiile realizează funcții socializatoare comune, în realitate numeroase diferențe în modul în care fiecare familie își socializează copiii. Aceste deosebiri sunt date de tipul de societate (tradițională sau modernă), de categoriile socio-profesionale ale părinților, de rezidență etc. Familia este cea care ne oferă o poziție în societate, determină atribuirea de statusuri precum rasa și etnia și influențează alte statusuri precum religia și clasa socială. Calitatea educației primite în familie – acei „șapte ani de acasă” – depinde îndeosebi de nivelul educației al părinților și al celorlalți membri ai familiei ce vin în contact cu copilul, în special sub aspect moral, comportamental. Atunci când copilul aude că se înjură, va înjura și el, dacă vede că se fură, va fura și el, dacă vede că se minte, va minți și el; dacă cei din jur se poartă respectuos, tot așa va face și el. Până la trei ani copilul învață „ce este bine” și

„ce este rău”, dar aceasta o face în mare parte prin imitație (reproduce comportamente ale adultului). De foarte multe ori la această vârstă pot apărea manifestări de încăpățănare și protest, adultul prin tactul lui poate influența conduita copilului. Mai târziu, în perioada preșcolară (3-6 ani), evoluția ființei umane, prin multiplicarea relațiilor ei cu adulții, necesită modelarea personalității. La această vârstă copilul este mai impulsiv, capabil de emoții și sentimente, deseori își manifestă dorința în contradicție cu posibilitățile sale și cu cerințele adulților. Nu trebuie uitat că acum copiii își pot însuși noțiunile de adevăr, dreptate, dragoste de neam, dragoste de aproape, credință, încrederea în sine etc. În familie învățăm să fim umani. În socializarea realizată la nivelul familiei, imitația are un rol important, mai ales în primii ani de viață când este dominantă.

Iată deci câteva reguli esențiale în educația și creșterea copilului până la 7 ani:

1. Învăță-l să se poarte frumos; bunele maniere se predau cel mai bine prin puterea exemplului!
2. Stabilește și impune reguli și limite în comportamentul copilului!
3. Comunică cât mai mult cu el - comunicarea este secretul unei relații solide între părinți și copii; limitează timpul petrecut la televizor sau calculator și concentrează-te în educația lui pe arta conversației!
4. Învăță-l să iubească lectura și cărțile - începe încă de când e bebeluș citindu-i povești, apoi, treptat, lasă-l pe el să le exploreze până când învăță să citească și să se bucure singur de ele!
5. Lasă-l să se bucure de copilărie - nu încerca să faci din el un geniu înainte de vreme; permite-i copilului să socializeze, să se distreze și să se relaxeze din plin
6. Nu abuza în niciun fel de copil - fizic, emoțional, verbal , evită educația cu „palma la fund” și concentrează-te pe disciplina pozitivă!
7. Învăță-l să își exprime emoții și sentimente; numai așa va reuși să rezolve conflicte pe cale pașnică și să-și controleze impulsurile sau să renunțe la agresivitate.
8. Învăță-l să spună mereu adevărul! Si aceasta este o lecție pe care o învață cel mai bine de la tine! Copilul imită ceea ce vede și aude în jurul lui!
9. Petrece cât mai mult timp cu micuțul tău! Fii un părinte implicat și devotat, iar cei 7 ani de acasă vor oglindi efortul și calitatea timpului petrecut cu el!
10. Iubește-l necondiționat și arată-i zilnic asta! Iubește-l indiferent de note, de cum arată, de performanțele intelectuale, fizice sau de altă natură! Nu glumi pe seama lui, nu îi pune porecle și spune-i zilnic că îl iubești. Demonstrează-i acest lucru prin gesturi tandre - sărutări pe frunte, obrăjori, îmbrățișări.

Bibliografie:

1. Vrăsmaș Ecaterina Adina, *Consilierea și educați părinților*, Editura Aramis, București, 2002
2. Ciofu Carmen, *Interacțiunea părinți-copii*, Editura Medicală Amaltea, 1998

MODALITĂȚI DE PROMOVARE ȘI PĂSTRARE A OBICEIURILOR ȘI A TRADIȚIILOR LOCALE, PRECUM ȘI A RESPECTULUI FAȚĂ DE VALORILE UMANE, MATERIALE ȘI SPIRITUALE, ÎN ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE

Prof. Nicodin Aurelia, prof. Handrea Mihaela, Clubul Copiilor Blaj

„În cultură nimic nu trebuie pierdut , totul trebuie transmis și reînnoit”

Constantin Noica

„Nimic nu-i mai frumos, mai nobil, decât meseria de educator, de grădinar de suflete umane, de călăuză a celor mai curate și mai pline de energie mlădițe” (D. Almaș). Să-i învățăm pe copii să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile în care s-au născut, să-i învățăm să iubească meleagurile natale, portul românesc și pe români. Să le sădim în suflet aceste elemente definitorii ale identității neamului românesc fără de care nu am mai putea ști de unde venim și cine suntem de

fapt noi românii pe acest pământ. Să-i ajutăm pe copii să înțeleagă imensitatea tezaurului nostru folcloric în care arta populară românească este o minunată oglindă în care se reflectă cu cea mai mare intensitate, frumusețea României, istoria și mai ales sufletul neamului, a orașului în care locuiesc.

Atunci când vine vorba de tradiții, obiceiuri și datini, activitatea desfășurată la cerc implică o gamă variată de modalități de promovare și păstrare a acestora, timp îndelungat, precum și materiale didactice demonstrative sau explicative variate. Se impune, pentru început, o prezentare a orașului în care locuiesc. La nivelul vârstei școlare, informația este cât mai simplu expusă pentru a putea fi asimilată de tână generație care pornește pe acest drum, dificil de multe ori, și anume cunoașterea și pregătirea pentru viață.

În calitate de educatori suntem obligați să facem din creația noastră populară o carte de vizită cu care să batem la porțile cunoașterii și cu care vom fi primiți și apreciați fără îndoială oriunde în lume. În furtunile veacului, obiceiurile și tradițiile strămoșești au rămas neclintite păstrând valori autentice ale culturii populare tradiționale. Copiii se lasă îndrumați și pot fi modelați în așa fel încât pe fondul lor afectiv să se așeze elementele cunoașterii artistice care vor imprima gândirii lor anumite nuanțe, ce vor îmbogăți substanța viitoarei activități individuale și sociale. Începând cu obiceiurile prilejuite de fiecare eveniment important din viața poporului, continuând cu frumoasele costume pe care le îmbracă în aceste împrejurări și terminând cu cântecele, dansurile și strigăturile nelipsite de la aceste datini, izvorul lor este nesecat pentru cel ce vrea să le cunoască și să le adune în mănunchi pentru a le dăruia din nou.

În activitățile la cerc facem cunoscute copiilor tradițiile strămoșești prin intermediul convorbirii dar și prin serbările pe care le desfășurăm cu copiii cu prilejul diferitelor sărbători (Crăciun, Paști etc.). Șezătorile constituie un mijloc complex de educație, deoarece îi familiarizează pe copii cu unele elemente de folclor, contribuind astfel la dezvoltarea dragostei pentru tradițiile populare, le dezvoltă dragostea pentru frumos, pentru armonie, le cultivă răbdarea, stăpânirea de sine, spiritul de echipă. Datinile și obiceiurile populare ne reprezintă și constituie o adevărată „valută” a țării noastre, apreciată în lume, fapt care determină dorința de a cunoaște frumusețea și naturațea obiceiurilor, a folclorului autentic, a portului popular și a graiului local. De asemenea au rolul de cunoaștere de către copii a specificului zonei și a frumuseților din jur. Pentru a ști cine este, copilul trebuie să învețe cine au fost strămoșii săi, să-și cunoască rădăcinile adânc înfipite în satul românesc.

Un alt pas în promovarea tradițiilor locale a fost să delimităm în club un „colț folcloric”, pe care l-am amenajat împreună cu copiii. Aceștia s-au alăturat efortului nostru și i-au rugat și pe părinți sau bunici să le procure obiecte. Astfel am reușit să dotăm „colțul folcloric” cu costume populare în miniatură, cu vase din pământ, strachină, ulcior, cană, farfurie, cu linguri și furculițe din lemn. O parte din ele i-au inspirat pe aceștia în realizarea unor lucrări artistico-plastice, străduindu-se să redea modelele decorative pe care le-au văzut.

Bineînțeles că și activitățile extracurriculare joacă la rândul lor un rol important în încercarea noastră de a le cultiva copiilor sentimente pozitive față de bogățiile și frumusețile orașului în care se dezvoltă și mai ales se formează ca individ, păstrător de tradiții și obiceiuri. Așa a luat ființă și cercul de dansuri populare din cadrul Clubului Copiilor. Pentru a face cunoscute copiilor creațiile de artă, pe care locuitorii zonei noastre le-au realizat în decursul istoriei am fost cu copiii la muzeu. La început am admirat costumele populare specifice zonei, cuprinzând în alcătuirea sa, informații despre trecutul istoric. Am atras atenția copiilor la vechimea acestor costume. În urmă cu foarte mulți ani îmbrăcămintea era diferită de cea de azi. Erau costume de sărbătoare, pe care le îmbrăcau la biserică și la joc. Hainele de sărbătoare erau cu mai multe modele. Croiala, alcătuirea, cromatica pieselor de port ilustrează gustul, concepția despre frumos a comunității. Ceea ce i-a impresionat foarte mult a fost atunci când au auzit că și copiii purtau zilnic costume populare nu numai la serbare, ca și ei. Tot la muzeu am admirat diferite unelte și obiecte de uz casnic: războiul de țesut, oale de lut, melița, căni de lut. Atunci când a văzut războiul, unul din copii a spus: eu am ajutat-o pe bunica la făcut țevi pentru că țesea prosoape pentru biserică. Au admirat uneltele și armele strămoșilor noștri. Am constatat cu bucurie că unii copii au descifrat inițialele inscripționate

pe unelte, locul unde au fost găsite, anul descoperirii.

Pornind de la curiozitatea specifică vârstei, am căutat prin diverse activități derulate împreună cu diverși parteneri, să stimulăm dorințele copiilor de a cunoaște tradițiile, datinile și obiceiurile populare din aceste locuri. Vizita la biserică, efectuată în preajma sărbătorilor de Paști, i-a făcut pe copii să înțeleagă semnificația sărbătorii, preotul explicându-le pe înțelesul lor semnificația obiceiului încondeiatului ouălor și faptul că ouăle încondeiate în joia mare se duc la biserică pentru a fi sfințite iar după slujba Învierii mai întâi cei în vârstă, apoi cei tineri le ciocnesc adresând formulele: „Hristos a înviat!”, „Adevărat a înviat!”, formule pe care cu siguranță le vor utiliza corect.

Arta noastră populară, manifestată sub toate aspectele ei, prezintă o bogăție de comori - izvorul lor nesecat pentru cel ce vrea să le cunoască și să le adune în mănunchi pentru a le dăruia din nou - cum spunea Anton Pann:

„De la lume adunate

Și-napoi la lume date.”

Astăzi, mai mult ca oricând, avem posibilitatea să îndrumăm copiii să cunoască și să redea obiceiuri românești, să respecte tradiții ale românilor. În acest mod vom putea crește și educa copiii în spiritul virtuților strămoșești, pentru a deveni buni creștini și buni români.

Sărbătorile de iarnă au însemnat posibilitatea largirii orizontului spiritual al elevilor și preșcolarilor precum și cultivarea receptivității și sensibilității, a trăirilor afective și emoționale. Perioada premergătoare acestora, respectiv Postul Crăciunului a însemnat informarea și familiarizarea copiilor cu ceea ce înseamnă Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza. Perioada aceasta a fost propice pregătirii serbărilor de Crăciun, respectiv participarea la Festivalul de colinde din orașul nostru. Un alt aspect al cunoașterii tradițiilor și obiceiurilor de iarnă a însemnat colindatul pe la diverse instituții din oraș, unde copiii au oferit colinde și au primit daruri.

Tradițiile, datinile, obiceiurile și folclorul sunt documente grăitoare privind istoria și cultura neamului românesc. În acest sens am organizat la Clubul Copiilor Blaj Festivalul Interjudețean de folclor pentru copii „Cânt și joc de pe Târnave”, festival care este la a VIII-a ediție și la care au participat în fiecare an peste 300 de elevi din mai multe județe ale țării.

Moștenirea pe care o avem trebuie dusă mai departe de preșcolari și elevii pe care îi creștem și-i educăm pentru că un popor trăiește prin ceea ce lasă fiilor săi. Este bine să cunoaștem și să transmitem copiilor măcar un strop din ceea ce a creat omul simplu de la țară cu iscusința minții și cu căldura sufletului său, pentru a ști copiii de mici cine sunt și de unde se trag.

„Izvorul neamului meu e țaranul român”. N. Iorga

BIBLIOGRAFIE:

Ion Apostol Popescu – „Studii de folclor și artă populară”

Stanciu Stoian, Petre Alexandru – „Pedagogie și folclor”, E.D.P.București, 1978

Revista „Învățămintul preșcolar” 1-2 2000

PĂRINȚI ȘI DASCĂLI DEOPOTRIVĂ

*Prof. înv. primar Bogdan Eugenia, prof. înv. primar Prihoi Ana-Lucreția
Colegiul Național „I.M.Clain” Blaj*

Toți părinții ar trebui să fie conștienți că investiția lor cea mai valoroasă o reprezintă copiii. Dar ca să realizezi ceva trebuie să urmărești această investiție – să urmărești fiecare pas al lor, să urmărești continuu dezvoltarea acestora.

Cei mai mulți dintre părinți ar vrea să știe cum să facă pentru a fi părinți mai buni, însă atunci când află, unii sunt mirați, iar alții consideră că cel mai bun este tot modul în care procedează ei.

Părinți și dascăli deopotrivă ar trebui să realizeze că sunt împreună răspunzători de educația pe care o dau celor mici. După treizeci de ani de activitate la catedră vă putem împărtăși din experiența noastră anumite greșeli pe care părinții le fac în creșterea și educarea copiilor lor și despre felul cum ar trebui să se comporte dascălii în relația cu părinții și copiii.

Una dintre problemele pe care le-am sesizat frecvent este *ignoranța*, faptul că părinții nu răspund la întrebările copiilor. Copiii sunt curioși, vor să afle multe lucruri și de aceea întreabă tot timpul. Dacă dâșii nu știu să răspundă sau nu au timp, sau vor să îi ignore, le răspund cu una din variantele: „Lasă-mă în pace!”, „Sunt obosit!”, „Acum am altceva de făcut!”, „Îți explic mai târziu”. Cu aceste răspunsuri copilul nu este mulțumit, pentru că la orice întrebare ei trebuie să primească un răspuns pe moment, nu trebuie amânat.

Părinții, de asemenea, trebuie să țină seama de regula: „Copiii nu fac ceea ce îi înveți, ci ceea ce văd!”. Noi îi învățăm ce este bine să facă sau unde greșesc, le arătăm calea cea bună pe care trebuie să meargă, dar atunci când ei sesizează că unul din părinți nu procedează corect, că se comportă în relațiile cu cei din jur în alt mod decât știu ei că este bine, atunci copiii sunt dezorientați, putând apărea frustrări, iar la adolescență sau la maturitate vor rezolva problemele așa cum au văzut că se rezolvă în familie. Părinții ar trebui să fie repere, modele de viață pentru copiii lor, puncte de sprijin de nezdruccinat. Din păcate, unii dintre părinți își rezolvă problemele conflictuale în prezența copilului. Noi încercăm să le sugerăm părinților să nu-și desfășoare conflictele sub ochii copiilor, pentru că aceștia nu au decât de pierdut.

O altă problemă este *lipsa de timp*, care se răsfrânge negativ asupra copilului. Cei mai mulți dintre părinți cred în mod greșit că, dacă le oferă jucării, dulciuri, o distracție, o ieșire undeva, copiii sunt fericiți! Este greșită o astfel de concepție. Copiii sunt fericiți când stau cu mama sau cu tata, când simt că ei sunt în centrul atenției și simt dragostea părintească. Copiii au nevoie să vorbești cu ei așa cum vorbești cu un adult, să aibă lucruri de rezolvat, să vadă că cei mari au încredere și așteaptă de la ei niște rezultate.

În ceea ce privește virtuțile, noi îi învățăm pe copii să fie îngăduitori, să fie iertători. Eu cred că prin educație reușim să sădăm o sămânță bună în sufletele lor așa de frumoase. Copiii mai au uneori porniri răutăcioase față de un coleg și zic: „Mi-ai greșit așa de tare și nu te iert!”. Dacă ei înțeleg acum, de mititei, că este necesar să-l ierte pe cel care a greșit, cu voie sau fără voie, credem că va fi un pas înainte pe calea formării lor ca oameni adevărați.

Toată afecțiunea din ochii dascălului, toată dragostea din privirea lui, toată înțelegerea din cuvintele lui acești copii o simt imediat. Ei sunt ca niște flori, se deschid imediat. Considerăm că eșecul unor profesori și părinți constă în faptul că nu-i înțeleg pe copii, nu-i întreabă și nu se implică în problemele lor. Îndrăznim să le sugerăm acestor dascăli să le dea elevilor din când în când un test nesemnat, în care elevii să scrie despre problemele lor și ulterior să discute cu ei aceste probleme, la ora de consiliere, să încerce să găsească împreună soluții la nemulțumirile pe care și dascălii și tinerii le au. Este o investiție minimă de suflet, de dragoste, de dăruire, dar cu rezultate foarte mari, căci, așa cum spunea Sfântul Ioan Gură-de-Aur, „nu există nici o artă mai înaltă decât arta de a fi pedagog”.

Învățătorul nu uită niciodată că trebuie să zâmbească, să lase la ușa clasei toate problemele personale și să fie mentor și prieten pentru elevii săi. Dacă zâmbește, zâmbetul se va întoarce aproape mereu. Zâmbetul și râsul întăresc sistemul imunitar, apără de boli, inspiră idei, atrag prietenii și înfrumusețează viața. Am învățat în ani de activitate la catedră generații după generații că unde e mintea, acolo e și comoara. *Ceea ce facem pentru noi înșine moare odată cu noi. Ceea ce facem pentru alții și pentru lumea întreagă rămâne și este nemuritor!* Rămâneți implicați! Modelați personalități și suflete, îndrumați copiii pe drumul cel bun al vieții și veți rămâne nemuritori! A trăi în lume fără a deveni conștient de sensul ei este ca și când rătăcești într-o bibliotecă fără a atinge nicio carte!

Călătorie plăcută prin viața de învățător, ați făcut cea mai bună alegere! Și nu uitați să zâmbiți!

Bibliografie:

1. Crețu, T. – *Psihologia copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005
2. Cucos, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2000
3. Faber, A. ; Maylish, Elaine – *Comunicarea eficientă cu copiii, acasă și la școală*, Editura „Curtea Veche”, București, 2002
4. Șerban, I. Gr. – *Învățătorul și copiii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975
5. Truță, Elena; Mardar, Sorina – *Relația profesor-elevi*, Editura Aramis, București, 2007

COLABORAREA FAMILIE – ȘCOALĂ PENTRU ASIGURAREA REUȘITEI ȘCOLARE

Prof. înv. primar Irimie Nicoleta, Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud

Școala este instituția socială în care se realizează educația organizată a tinerei generații. Ea este factorul decisiv pentru formarea unui om apt să contribuie la dezvoltarea societății, să ia parte activă la viață, să fie pregătit pentru muncă. Procesul de învățământ este cel care conferă școlii rolul decisiv în formarea omului. Misiunea școlii este aceea de a contribui la realizarea idealului educativ impus de cerințele vieții sociale. Procesul de educație din cadrul școlii este îndrumat și condus de persoane pregătite în mod special pentru a sigura reușita școlară.

Fără sprijinul activ al părinților, școala nu poate realiza obiectivele educaționale stabilite, oricât de competenți ar fi educatorii.

Părinții trebuie să cunoască, să devină conștienți de influența pe care o exercită prezența lor în viața copilului, să fie convinși că educația dată copilului, pentru societatea actuală este diferită de cele precedente, că societatea actuală va fi diferită de cea actuală, iar copilul trebuie pregătit corespunzător.

Educația este cea care desăvârșește ființa umană, educația pe care copilul o primește în familie, în școală și de la comunitate.

Aspirațiile, rezultatele și sprijinul social și familial constituie trei aspecte ale unei interacțiuni dinamice între copilul individual și cercul său imediat.

Implicarea părinților joacă un rol semnificativ în cadrul intervenției școlare.

Acțiunile care implică părinții produc o schimbare în ambientul familiei și cresc aspirațiile, atât ale părinților pentru copiii lor, cât și ale copiilor înșiși.

Mediul familial este primul mediu educativ și socializator pe care îl cunoaște copilul și a cărui influență îi marchează esențial dezvoltarea ca individ. Legătura copilului cu familia este extrem de puternică și de neînlocuit.

Familia exercită o influență deosebit de adâncă asupra copiilor. O mare parte despre cunoștințele despre natură, societate, deprinderile igienice, obiceiurile de comportament, elevul le datorează educației primite în familie. Rolul familiei este foarte important în dezvoltarea copilului din punct de vedere fizic, intelectual, moral estetic ș.a.. Ca prim factor educativ, familia oferă copilului aproximativ 90% din cunoștințele uzuale (despre plante, animale, ocupațiile oamenilor, obiectelor casnice), familia este cea care ar trebuie să dezvolte spiritul de observație, memoria și gândirea copiilor. Copilul obține rezultatele școlare în funcție de modul în care părinții se implică în procesul de învățare. Părinții trebuie să asigure copilului cele necesare studiului, trebuie să-și ajute copilul la învățătură. Acest ajutor trebuie însă limitat la o îndrumare sau sprijin, nefiind indicat să se efectueze tema copilului. Cu timpul părinții se vor limita la controlarea temei de acasă și a carnetului de note. Deci, atitudinea părinților trebuie să fie una de mijloc: să nu-l ajute prea mult pe copil, dar nici să ajungă să nu se intereseze deloc de rezultatele acestuia.

Tot în familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament: respectul, politețea, cinstea, sinceritatea, decența în vorbire și atitudini, ordinea, cumpătarea, grija față de

unele lucruri încredințate. Toate acestea reprezintă de fapt ilustrarea cunoscutei expresii „a avea cei șapte ani de-acasă”. Un elev fără „cei șapte ani de-acasă” va crea mereu probleme chiar și ca viitor adult. Aici trebuie reamintit că, în general, elevii nu primesc în cadrul școlii nici un exemplu sau sfat negativ, toate acestea influențându-l în afara școlii. Din cele 24 de ore ale unei zile, elevul este la școală 5 – 6 ore, de restul timpului fiind responsabilă familia elevului. Uneori părinții uită că trebuie să facă front comun cu profesorii, deoarece și unii și alții nu doresc decât dezvoltarea armonioasă a elevului, educarea și îmbogățirea cunoștințelor acestuia. A fi părinte este ceva înăscut, acest sentiment aflându-se în noi în stare latentă. Se întâmplă totuși ca ceea ce consideră părinții a fi o măsură corectă pentru copilul lor într-o anumită situație, să nu fie tocmai ceea ce are nevoie copilul în acel moment. De aici apar conflictele, rupturile dintre membrii familiei, renunțarea la intervenții din partea părinților care sunt depășiți de situație.

Una dintre cele mai importante preocupări ale familiei și un punct comun pe care îl are aceasta cu școala este orientarea școlară și profesională. Cei mai mulți părinți sunt bine intenționați în alegerea unei școli sau unei profesii pentru fiul sau fiica lor. Dar, de multe ori, buna intenție și buna credință sunt tocmai sursele greșelilor lor deoarece acestea nu țin loc de competență și de pricepere. Greșelile părinților decurg uneori și din prea marea dragoste pe care o poartă copiilor.

De aceea între familie și școală trebuie să existe o permanentă colaborare care se poate realiza prin vizite reciproce, ședințe și lectorate cu părinții.

Un parteneriat familie-școală este relația cea mai profitabilă pentru toți cei ce participă la acest demers. Parteneriatul va fi eficient dacă fiecare parte va reține că același subiect este copilul nostru și școlarul nostru.

Cadrele didactice află cum este fiecare copil, în ce mod ajunge mai repede la succes, ce îl interesează și-l pasionează, iar părinții vor cunoaște în ce momente să-l susțină pe școlar, în ce fel să-l motiveze și să-l ajute.

Școala este instituția socială în care se realizează educația organizată a tinerei generații. Ea este factorul decisiv pentru formarea unui om apt să contribuie la dezvoltarea societății, să ia parte activă la viață, să fie pregătit pentru muncă. Procesul de învățământ este cel care conferă școlii rolul decisiv în formarea omului. Misiunea școlii este aceea de a contribui la realizarea idealului educativ impus de cerințele vieții sociale. Procesul de educație din cadrul școlii este îndrumat și condus de persoane pregătite în mod special pentru acest lucru.

Menirea școlii nu este numai de a înzestra elevii cu un bagaj de cunoștințe cât mai mare, ci și de a stimula calitatea de om.

Școala a rămas punctul de pornire al orientării școlare și profesionale prin acțiuni de informare asupra posibilităților de continuare a studiilor, de detectare a intereselor profesionale și a aptitudinilor, de discutare a criteriilor după care elevii își decid viitorul și ponderii de implicare a părinților în alegerea școlii și a profesiei pe care copiii lor o vor urma, dacă profesia aleasă este cea dorită de copil și dacă aceasta din urmă are disponibilități intelectuale.

În viață nimic nu este garantat sută la sută. În cele din urmă, fiecare copil va trebui să aleagă singur calea pe care vrea să meargă. Șansele de a influența un copil în mod pozitiv pot fi semnificativ crescute dacă, prin aceste dezbateri, lectorate, activități de consiliere părinții ar dedica câteva ore în plus pentru a afla lucruri noi despre dezvoltarea și comportamentul tipic al copilului.

Până la cuprinderea într-o unitate de învățământ, rolul primordial în educație îl are familia. Odată cu înscrierea într-o unitate de învățământ ponderea se schimbă, rolul mai mare îl are școala, dar nici acțiunea educativă a familiei nu este de neglijat. Între acțiunile educative ale celor doi factori există mai degrabă un raport de complementaritate decât de rivalitate, acțiunea fiecăruia venind să o completeze pe a celuilalt.

Mediul școlar îi oferă copilului un prim mediu socializator de tip organizațional:

- introduce în relațiile copilului cu adultul o anumită distanță socială;
- oferă copilului un cadru social, bazat pe anumite reguli de conviețuire cu ceilalți;
- creează copilului posibilitatea de a se compara cu cei de vârsta lui;
- îl familiarizează pe copil cu microgrupul social în cadrul căruia învață să devină partener, să joace unele roluri sociale;

- îl obișnuiește pe copil cu programul orar, cu programul de viață, cu schimbarea mediului de existență;

- stimulează dezvoltarea autonomiei personale și a independenței.

Se constată că unele familii manifestă totală încredere în rolul pe care școala îl are asupra dezvoltării copilului, pe când altele sunt dezinteresate.

Parteneriatele dintre școală și familie pot:

- a. ajuta profesorii în munca lor;
- b. perfecționa abilitățile școlare ale elevilor;
- c. îmbunătăți programele de studiu și climatul școlar;
- d. îmbunătăți abilitățile educaționale ale părinților;
- e. dezvolta abilitățile de lideri ale părinților;
- f. conecta familiile cu membrii școlii;

În ceea ce privește relația școală-familie se impun deschideri oferite părinților privind aspectele școlare, psihopedagogice, pe lângă aspectele medicale, juridice etc.

Un studiu realizat în ceea ce privește necesitatea colaborării școală-familie enumeră patru motive pentru care școala și familia se străduiesc să stabilească legături între ele:

- a. părinții sunt juridic responsabili de educația copiilor lor;
- b. învățământul nu este decât o parte din educația copilului; o bună parte a educației se petrece în afara școlii;
- c. cercetările pun în evidență influența atitudinii parentale asupra rezultatelor școlare ale elevilor, în special asupra motivațiilor învățării, precum și faptul că unele comportamente ale părinților pot fi favorizate datorită dialogului cu școala;
- d. grupurile sociale implicate în instituția școlară (în special părinții și profesorii) au dreptul să influențeze gestiunea școlară.

În general, toată lumea apreciază efectele benefice ale unei participări foarte active a părinților la activitățile școlare. Numeroase cercetări la nivel de învățământ primar și chiar secundar au pus în evidență aspectul determinant al calității interacțiunii dintre familie și școală asupra educației copiilor.

Această recunoaștere a importanței părinților în favorizarea succesului școlar al tinerilor a determinat autoritățile educative să susțină necesitatea întăririi legăturilor dintre părinți și școală. De altfel, în contextul actual, aceste legături par a fi mai necesare ca niciodată. Într-adevăr, misiunea socială a școlii depășește tot mai mult simpla atingere a obiectivelor pedagogice ale curriculum-ului școlar având în vedere și faptul că mulți părinți sunt prea preocupați de problemele familiale, profesionale sau sociale pentru a putea urmări evoluția copiilor lor sau coerența dintre educația pe care copilul o primește în familie și cea școlară.

Atât părinții cât și cadrele didactice beneficiază de avantajele unei astfel de colaborări. Binefacerile sunt numeroase, începând cu o mai bună cunoaștere reciprocă și depășirea stereotipurilor, și continuând cu identificarea unor interese comune în beneficiul copiilor. În sfârșit, colaborarea este benefică și pentru școală, părinții aducând deseori resurse suplimentare ce pot susține rolul educativ al școlii dar oferă și un cadru pentru o continuă reevaluare.

Educația, sub toate formele ei, e chemată să găsească soluții prin care copilul să se adapteze rapid și eficient la societatea în care trăiește. Oricât s-ar strădui, școala nu poate înlocui restul instituțiilor care au misiunea de formare a cetățenilor conștienți, cu o conduită civilizată. Educația școlarilor în școală nu are sorți de izbândă fără o colaborare strânsă cu alți factori activi implicați în procesul instructiv-educativ. Între aceștia, familia, considerată dintotdeauna celula de bază a societății și „un soi de personalitate colectivă” de a cărei armonie generală depinde dezvoltarea personalității copilului, are un rol foarte important în ajutorul pe care trebuie să îl dea școlii. Oricine lucrează în învățământ observă cum familia nu mai poate realiza astfel de temelii subredă, școala nu poate construi certitudini. Formarea ca cetățean se află sub influența societății și în special a familiei.

Colaborarea cu familia trebuie să se concretizeze într-un program comun de activități ale școlii cu aceasta (lectorate cu părinții, ședințe, consultații, vizite la domiciliul elevului, serbări

școlare). Părinții trebuie să vadă în noi un prieten, un colaborator, un om adevărat care-i poate ajuta prin atitudinea nepărtinitoare pe care trebuie să o afișăm. Așadar e o sarcină a școlii să identifice situațiile problemă din familiile copiilor, să dirijeze pe cât este posibil strategiile educative în favoarea elevului și să conștientizeze că relația de colaborare școala-familie este determinantă în educarea copiilor. Educația în familie devine astfel un proces de pregătire pentru viață, prin întâmpinarea și rezolvarea problemelor de viață.

În concluzie, trebuie spus că cei doi factori educativi, familia și școala, trebuie să aibă același scop – formarea personalității umane integrale și armonioase.

BIBLIOGRAFIE :

1. Cerghit, I.; Radu, I.T.; Popescu, E.; Vlăsceanu, L., „Didactica”, manual pentru clasa a X-a, școli normale, E.D.P., R.A., 1997;
2. Kant, Im., Tratat de pedagogie. Iași, Editura Agora, 1992.
3. Nica, I, Țopa, L., Colaborarea școlii cu familia elevilor de clasa I, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974;
4. Nicola, I., „Pedagogie”, E.D.P., R.A., București, 1992;
5. *** - „Tribuna învățământului”, 2000.

POVEȘTILE ȘI BASMELE TERAPEUTICE ÎN ACTIVITĂȚILE INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN GRĂDINIȚĂ

Prof. inv. preșc. Balea Livia-Valentina, Grădinița cu program prelungit nr. 1 Abrud

Scopul principal al utilizării acestei metode de stimulare este de a utiliza tehnicile poveștilor și basmelor în vederea îmbunătățirii comunicării între copii și ceilalți.

Poveștile sunt legate de jocul creativ. Ele alimentează imaginația, explorează speranțele și temerile, măresc cunoștințele participanților despre lume. Citirea, spunerea poveștilor creează o relație caldă și intimă a copilului. Ele pot implica activ copiii, astfel încât să ia parte la acțiunea poveștii prin a li se cere să contribuie la desfășurarea acțiunii. Poveștile au rolul de a-l ajuta pe copil să asimileze experiențele trăite și realitatea în general. Copilul învață să dea sens lumii din afara lui dar și să-și structureze gândurile.

E adevărat că un copil e prea tânăr ca să „gândească”. Copilul ia cunoștință de lume, o lume nouă ce îi este total necunoscută, și încearcă să ordoneze stimulii care îi vin dinspre ea, alcătuindu-și o hartă de semnificații stabile. Pentru copil sunt vitale asemenea „hărți” care îi permit să atribuie o semnificație datelor senzoriale.

Basmele pun întotdeauna o problemă. În basm, prin definiție, totul se termină cu bine, dar lucrurile nu merg întotdeauna bine. Dimpotrivă. Tipicul basmelor constă în a ne prezenta la început o situație care, fericită sau nu, are doar un rol de introducere rapidă în drama în care curând va fi implicat protagonistul.

Prinții sunt puși întotdeauna să săvârșească isprăvi imposibile, ca să nu-și piardă viața, prințesele lipsite de apărare cad victime unor personaje malefice, copiii sunt prizonieri ai vrăjitoarelor ce îi pun la îngrășat ca să-i mănânce.

Basmul îi duce pe copii de mână spre ieșirea din aceste situații îngrozitoare. Tocmai în asta rezidă valoarea basmului: în capacitatea lui de a prezenta în termeni imaginari, așadar ușor de înțeles pentru copil, o situație dramatică de conflict grav, de posibilă tragedie, și de a indica o cale de ieșire din această situație. Basmul ne prezintă problema și soluția problemei, toate acestea în singurul limbaj accesibil unui copil - cel al fanteziei.

Basmele sunt pline de copii: copii abandonati în pădure, copii chinuți de maștere crude, copii care nu sunt iubiți, copii nedoriți, copii rătăciți ... Copiii din basme nu respectă niciodată interdicțiile: deschid toate ușile care ar trebui să rămână încuiate, se abat de la toate drumurile pe care ar fi trebuit să meargă, se duc întotdeauna exact unde n-ar trebui să se ducă.

În felul acesta basmele îi vorbesc unui copil despre problemele cu care se confruntă zilnic: abandonul, lipsa de iubire, singurătatea, neascultarea, frica ...

În basme copiii înving. Ei supraviețuiesc în ciuda părinților care îi abandonează, în ciuda mașterelor rele, a vrăjitoarelor nemiloase, înving împotriva unor figuri amenințătoare și mult mai puternice decât ei: basmele reprezintă pentru copii glasul speranței.

Pe de altă parte, în basme nu apar numai copii: sunt și adolescenți, tineri, adulți și bătrâni. Prin intermediul întâmplărilor prin care trec eroii, basmele anticipează viitoarele etape ale existenței, cu dificultățile ce vor putea să apară și cu modalitățile în care acestea pot fi depășite. În acest sens, basmele sunt pentru copil un curs complet de formare pentru viață.

Am ales spre prezentare situația a doi copii de la mine din grupa: V.G și F.E, copii singuri la părinți, foarte răsfățați care adoră să împrăștie toate jucăriile prin sala de grupă, dar când vine vorba de adunat și aranjat sala de grupă, refuză cu încăpățănare să ajute și ei, punându-i doar pe colegii lor să adune, cum procedează și acasă cu părinții lor. Și ceilalți copii au observat acest lucru și m-au întrebat că ei de ce nu adună niciodată, deși și ei se joacă și mai mult decât atât le împrăștie toate prin sala de grupă. Unul dintre băieți, chiar a precizat că dacă nu adună și cei doi, nici el nu mai adună nici o jucărie.

Într-o zi, după terminarea jocurilor și activităților liber alese, îi solicit pe toți copiii din grupă, să adune jucăriile și să aranjeze sala de grupă, pentru ca mergem să luăm masa. Cei doi băieți se așează în rând, fără să adune. Copiii sunt un pic revoltați, pentru că cei doi nu adună din nou. Situația trebuie schimbată, cei doi trebuie să se obișnuiască să ofere ajutor colegilor. Trebuie să găsim o soluție pentru schimbarea atitudinii lor.

A doua zi, în cadrul întâlnirii de dimineață, începem ziua cu o poveste terapeutică: „Cei patru prieteni credincioși”, pentru rezolvarea problemei. Obiective propuse: importanța cooperării, oferirea ajutorului, acceptarea prieteniei.

„O să vă spun acum povestea celor patru prieteni credincioși. A fost odată ca niciodată un papagal, o pasăre frumoasă cu pene lucioase și frumos colorate. Într-o zi papagalul a găsit o sămânță neagră și rotundă. Papagalul s-a gândit o clipă și apoi s-a hotărât să o planteze. A început să sape o groapă și în timp ce lucra de mare zor, o maimuțică se apropie de papagal, sărind din creangă în creangă:

- Spune-mi prietene, ce faci aici?

Papagalul i-a povestit că a găsit o sămânță lucioasă și că s-a hotărât să o planteze.

- Pot să-ți fiu de ajutor cu ceva? a întrebat maimuțica.

- Este foarte drăguț din partea ta că vrei să mă ajuți. După ce voi planta sămânța, vei fi drăguț să o uzi?

- Bineînțeles, a spus maimuțica. L-a asigurat pe papagal că planta va avea suficientă apă, în special în timpul sezonului secetos când va aduce apa din râul din apropiere.

Un ursuleț drăgălaș cu blăniță moale și pufoasă s-a apropiat și el, văzându-i pe cei doi prieteni.

- Ce faceți aici prieteni? a întrebat el. Cei doi prieteni i-au povestit despre sămânța și despre ce va face fiecare pentru a o ajuta pe plântuță să crească.

- Aș putea și eu să sap pământul în jurul ei și să o curăț de buruieni? Astfel va avea și suficientă hrană pentru a crește mare și puternică.

- Sigur! Au spus papagalul și maimuțica cu încântare.

Elefantul Dumbo care se afla prin preajmă s-a apropiat și el de cei trei prieteni.

- Bună ziua prieteni! Văd că sunteți foarte entuziasmați! Ce faceți aici?

- O să avem un pom mare și puternic pentru că papagalul tocmai a plantat o sămânță, maimuțica o va uda, iar eu o să o curăț de buruieni! a spus ursulețul.

- M-aș bucura să vă ajut și eu! Dacă voi păzi plântuța, nici un animal ierbivor nu-i va mânca frunzele și nimeni nu-i va face nici un rău.

- Sigur! Vom avea un pom mare și puternic!

Fiecare dintre cei patru prieteni și-a ținut promisiunea. De îndată ce papagalul a plantat sămânța, maimuțica a udat sămânța și apoi firava plântuță ce a ieșit după câteva zile. Ursulețul a

săpat pământul și a curățat buruienile din jurul ei. Elefantul a păzit-o zi de zi. Firava plăntuță s-a transformat într-un copac mare și puternic la ale cărui crengi nu putea să mai ajungă nimeni. Și a venit apoi vremea ca puternicul copac să facă rod și să fie, astfel, răsplătită munca celor patru prieteni credincioși.

La fel cum cei patru prieteni au muncit împreună să planteze și să îngrijească planta, la fel au muncit împreună și pentru a culege fructele. Pentru că plăntuța lor era acum un copac înalt și puternic și nimeni nu putea să ajungă la ramurile lui, elefantul s-a așezat sub copac iar în spatele lui a urcat ursulețul. Maimuțica s-a cățărat iute pe umerii ursulețului iar papagalul a zburat pe capul maimuțiții. Papagalul lua fructele rând pe rând, le dădea maimuțiții, maimuțica le dădea ursulețului iar ursulețul le dădea elefantului. La sfârșit elefantul pune fructele cu trompa lui lungă într-un coș. De îndată cei patru prieteni s-au putut bucura împreună de fructele dulci și zemoase. Ce bine e când prietenii lucrează împreună!”

La sfârșit am discutat despre poveste, iar cei doi băieți au înțeles cât de important este să lucrezi împreună cu ceilalți colegi. De atunci nu mai avem probleme cu adunatul jucăriilor și cu aranjarea sălii.

BIBLIOGRAFIE:

Suport de curs - Educația prin artele combinate - Andreia Ștefănescu